

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ:Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:	Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:	Διδακτέα: Γνώσεις, Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες	Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη-αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις.
Α. Κατανοούν προφορικά/γραπτά κείμενα Περιγραφής, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία (συν)υπάρχουν και Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.	Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού/γραπτού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1.α.Γνωρίζουν τις μορφές, τους κώδικες και τους τρόπους της προφορικής και γραπτής επικοινωνίας.	<p>Α.Ι.1.1.Μορφές Επικοινωνίας: λεκτική (προφορικός και γραπτός λόγος), μη λεκτική (γλώσσα του σώματος, νοηματική κ.ά.)</p> <p>Α.Ι.1.2.Κώδικες Επικοινωνίας: γλωσσικός κώδικας, μη γλωσσικοί κώδικες (μαθηματικά - μουσικά σύμβολα κ.ά.)</p> <p>Α.Ι.1.3. Τρόποι Επικοινωνίας: διά ζώσης, αλληλογραφία, τηλεφωνική, διαδικτυακή, επικοινωνία με ΜΜΕ κ.ά.</p> <p>Α.Ι.1.4. Παράγοντες Επικοινωνίας, βλέπε Α.Ι.6.2.</p>	

	<p>β. Διακρίνουν τα χαρακτηριστικά του προφορικού και γραπτού λόγου.</p>	<p>A.I.1.5.Προφορικός και Γραπτός Λόγος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά γνωρίσματα – διαφορές ως προς τις περιστάσεις επικοινωνίας, τους στόχους, τα γλωσσικά χαρακτηριστικά και ως προς: <ul style="list-style-type: none"> - <u>τον τρόπο μετάδοσης πληροφοριών:</u> Προφορικός Λόγος: πολλοί τρόποι μετάδοσης των πληροφοριών (γλωσσικά, παραγλωσσικά, εξωγλωσσικά στοιχεία) Γραπτός λόγος: Σύνταξη, Λεξιλόγιο, Στίξη <ul style="list-style-type: none"> - <u>τον χρόνο:</u> Προφορικός Λόγος: πραγματικός, περιορισμένος χρόνος Γραπτός Λόγος: αφθονία χρόνου <ul style="list-style-type: none"> - <u>τον συνομιλητή:</u> Προφορικός Λόγος: οπτική επαφή, διάδραση με τον συνομιλητή (αμφίδρομη σχέση) Γραπτός Λόγος: απουσία συνομιλητή - ανατροφοδότησης, λόγος μονής κατεύθυνσης • Μη γλωσσικά στοιχεία: <ul style="list-style-type: none"> - Παραγλωσσικά: επιτονισμός - διακύμανση της φωνής και χρωματισμός της - παύσεις, προφορά, ένταση, ρυθμός στον λόγο (χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) - Εξωγλωσσικά: χειρονομίες, κινήσεις, στάση του σώματος, βηματισμός, έκφραση του προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί • Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με επαναδιατύπωση, παύσεις, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά. 	
	<p>A.I.2. Ακροάζονται/ Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.</p>	<p>A.I.2.1. Ενεργητική ακρόαση, ανάλογα με το είδος λόγου(π.χ. τήρηση σημειώσεων)</p> <p>A.I.2.2. Άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων και τονισμός</p> <p>A.I.2.3. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <p>A.I.2.4. Στοιχεία προφορικότητας</p> <p>A.I.2.5.Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια</p> <p>A.I.2.6. Λειτουργία των σημείων στίξης</p> <p>A.I.2.7. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p>	

		<p>A.1.2.8. «Ανάγνωση» πολυτροπικού/ασυνεχούς κειμένου (χάρτες, εικόνες, γελοιογραφίες κ.ά.)</p> <p>A.1.2.9. Πιθανός σκοπός ακρόασης/ανάγνωσης: ενημέρωση, ψυχαγωγία, μόρφωση, αισθητική απόλαυση κ.ά.</p>	
	<p>A.1.3. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.1.3.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει, ενδεικτικά: Σχολική ζωή, Οικογενειακές σχέσεις, Διατροφή, Δημιουργικές δραστηριότητες - Ψυχαγωγία, Τέχνη - Κινηματογράφος, Φυσικό περιβάλλον, Αθλητισμός - Ολυμπιακοί Αγώνες, Ο τόπος μου και ο πολιτισμός του, Επικαιρότητα</p> <p>A.1.3.2. Κειμενικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε A.1.1.5.</i> <p>A.1.3.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε A.1.6.2 – 3.</p>	
	<p>A.1.4. (Ανα)γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων σε:</p> <p>α. κείμενα, στα οποία υπάρχει περιγραφή προσώπων, τοπίων αντικειμένων, καταστάσεων κ.ά.</p> <p>β. κείμενα, στα οποία υπάρχει αφήγηση προσωπικών εμπειριών, ιστοριών, μύθων, παραμυθιών, υποθέσεων</p>	<p>A.1.4.1. Βασικά χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Περιγραφή (υπό έμφαση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που συνδέεται με τον χώρο – το «είναι» της φυσικής/κοινωνικής πραγματικότητας • Είδη: <u>Υποκειμενική</u> (κυρίως σε λογοτεχνικά κείμενα) – <u>Αντικειμενική</u> (κυρίως σε πληροφοριακά, επιστημονικά κείμενα) • Η επιλογή του υλικού εξαρτάται από την οπτική γωνία και τον σκοπό του ομιλητή/συντάκτη <p>β. Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που συνδέεται με τον χρόνο – το «γίνεσθαι» της φυσικής/κοινωνικής πραγματικότητας. • Είδη: <u>Μυθοπλαστική</u> (μύθος, φαντασία, κυρίως σε λογοτεχνικά κείμενα) – <u>Ρεαλιστική</u> (γεγονότα σύγχρονα του αφηγητή και γεγονότα του παρελθόντος) • Η επιλογή του υλικού εξαρτάται από την οπτική γωνία και τον σκοπό του 	

	<p>κινηματογραφικών ταινιών κ.ά.</p> <p>γ. κείμενα με απλή επιχειρηματολογία.</p> <p>Δ .κείμενα, στα οποία δίνονται οδηγίες συνταγών/παιχνιδιών/πρροσανατολισμού κ.ά.</p>	<p>ομιλητή/συντάκτη.</p> <ul style="list-style-type: none"> Κειμενική λειτουργία: Η αφήγηση δεν επιτελεί πάντα τη λειτουργία του «αφηγείσθαι», αλλά διαφορετικές λειτουργίες στα διάφορα κειμενικά είδη, π.χ. η αφήγηση ως μέσο πειθούς στη διαφήμιση, ως μέσο ψυχαγωγίας στο ανέκδοτο κ.ο.κ. <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> Είδος λόγου που συνδέεται με τη λογική. Απλή αιτιολόγηση άποψης/θέσης (π.χ. με βάση προσωπικά βιώματα ή ηθικές αρχές και αξίες) <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> Είδος λόγου που καλύπτει ανάγκες της καθημερινής ζωής (χρηστικά/πληροφοριακά κείμενα, π.χ. συνταγές). <p>A.I.4.2. Έννοιες: υποκειμενική - αντικειμενική περιγραφή, μυθοπλαστική - ρεαλιστική αφήγηση, πειθώ, οπτική γωνία, αιτιολόγηση κ.ά.</p>	
	<p>A.I.5. (Ανα)γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά προφορικών/γραπτών κειμενικών ειδών και κατανοούν τη λειτουργία τους στην επικοινωνία.</p>	<p>A.I.5.1. Βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών ειδών, ενδεικτικά:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Άρθρο: επίκαιρος χαρακτήρας, απουσία προσωπικού - οικείου τόνου, περιορισμένη έκταση, διαφοροποίηση από τη λογοτεχνία 2. Φιλική Επιστολή: συγκεκριμένος αποδέκτης, φυσικότητα - αμεσότητα, οικείος - προσωπικός τόνος 3. Μύθος/Παραμύθι: ευτράπελος χαρακτήρας, μαγικό/υπερφυσικό στοιχείο, απουσία συγκεκριμένου τόπου και χρόνου, δίπολο καλού – κακού κ.ά. 4. Ημερολόγιο: προσωπικός χαρακτήρας, εξομολογητικός τόνος, υποκειμενική ματιά, υπαινικτική γραφή, αποσπασματικότητα 5. Εικονοποιημένη αφήγηση (comic): συνδυασμός εικόνας - λόγου, ιδιαίτερος κώδικας επικοινωνίας (π.χ. σύμβολα ήχων ή συναισθημάτων), αφηγηματική ροή μέσα από τον λόγο και τη «γραμματική» των εικόνων 6. Κειμενικά είδη Οδηγιών (π.χ. συνταγές): πληροφοριακός, ουδέτερος – τυπικός χαρακτήρας, περιορισμένη έκταση, σαφήνεια - ακρίβεια 7.Ελεύθερη συζήτηση: αλληλόδραση και συνεργατική προσπάθεια, ενεργητική ακρόαση (καλός ακροατής - καλός (συν)ομιλητής), καθορισμός - τήρηση κανόνων, ισοτιμία συμμετεχόντων, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, αυτοκυριαρχία, εστίαση στο θέμα 	<p>Μεταγραφή αφηγηματικού κειμένου σε:</p> <ol style="list-style-type: none"> α. θεατρικό διάλογο β. εικονοποιημένη αφήγηση κ.ά.

		8. Δραματοποιημένη συζήτηση – υπόδυση ρόλων: θέμα, ρόλοι, ακροατήριο, θέαση προβλήματος από διάφορες οπτικές γωνίες	
A.1.6. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο και επισημαίνουν πληροφορίες που έχουν σχέση με την ιστορικότητα του κειμένου.	A.1.6.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά, βλέπε A.1.5.1. A.1.6.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο <ul style="list-style-type: none"> • Παράγοντες επικοινωνίας: πομπός - δέκτης, μήνυμα, μέσο, επικοινωνιακή περίσταση, συνθήκες επικοινωνίας, πολιτισμικές σχέσεις • Σχέση συνομιλητών/πομπού -δέκτη: <ul style="list-style-type: none"> - Άξονας ισοτιμίας-αλληλεγγύης: καθημερινή, άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος) - Άξονας εξουσίας – ανοικιότητα συνομιλητών εξαιτίας κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος-τυπικός λόγος) • Διάδραση πομπού - δέκτη A.1.6.3.Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα, τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται το κείμενο.		
A.1.7. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης κειμένου.	A.1.7.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών –δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά: <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Πολλαπλές ακρόασεις/αναγνώσεις (σιωπηρή/ μεγαλόφωνη ανάγνωση, επιλεκτική/ δεύτερη ακρόαση/ανάγνωση κ.ά.) • Ερωτήσεις ανοικτού/κλειστούτύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου A.1.7.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών – δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά: <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανόν να (συν)υπάρχουν στο κείμενο. • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις /φράσεις - κλειδιά • Νοηματικές ενότητες, θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας, θεματικά κέντρα παραγράφων, δομικά στοιχεία παραγράφων, πλαγιότιτλοι A.1.7.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου, ενδεικτικά:		

		<ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία • Συνώνυμα –Αντώνυμα • Λίστες λέξεων (επιλογή της σωστής λέξης από ομάδα λέξεων) • Χρήση λεξικών <p>A.1.7.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα)</p> <p>A.1.7.5. Τρόποι αιτιολόγησης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναφορά σε προσωπικά βιώματα και γενικά αποδεκτές αλήθειες • Επίκληση κοινά αποδεκτών αρχών και αξιών <p>A.1.7.6. Διασύνδεση - Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός, σχόλιο, άποψη, επιχείρημα</p> <p>A.1.7.7. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες (κείμενα Οδηγιών)</p> <p>A.1.7.8. Έννοιες: επιχειρηματολογία, επιχείρημα, αιτιολόγηση, ορθότητα, αποδεκτικότητα αρχών και αξιών, συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα κ.ά.</p>	
	<p>A.1.8. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.8.1. Πολυτροπικότητα - οπτικοποίηση κειμένου, ενδεικτικά: εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, σχήματα, ποικίλα γραφήματα και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ιδεολογικό τους φορτίο, αλλά και αριθμοί, βέλη, σημεία (bullets), για ενίσχυση της λειτουργικότητας του κειμένου.</p> <p>A.1.8.2. Μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά.</p> <p>A.1.8.3.Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.8.4. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο</p> <p>A.1.8.5.Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.1.1.4.</p> <p>A.1.8.6. Έννοιες: πολυτροπικότητα, πρώτο πλάνο, φόντο, εφέ, προοπτική κ.ά.</p>	
	<p>A.1.9. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.9.1. Σκοπός, ενδεικτικά: πληροφόρηση, ψυχαγωγία, προβληματισμός, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών</p> <p>A.1.9.2. Μέσα αντίληψης του σκοπού: ο τίτλος, ο τόπος και ο χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η άποψη που υποστηρίζεται/εκφράζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο</p> <p>A.1.9.3. Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητά τους με βάση το</p>	

		<p>περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους</p> <p>A.I.9.4. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.I.9.5. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές</p> <p>A.I.9.6. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου <p>A.I.9.7. Έννοιες: <i>ύφος, τυπικό, ουδέτερο, προθετικότητα κ.ά.</i></p>	
	<p>A.I.10. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης, σε σχέση με νοήματα (θέσεις και αντιθέσεις) που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.I.10.1. Θέσεις – αντιθέσεις που προβάλλονται στο κείμενο ή σε συνεξεταζόμενα (πολυφωνικά) κείμενα</p> <p>A.I.10.2. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου - ακροατή/αναγνώστη – προσωπική ερμηνεία ακροατή/αναγνώστη</p> <p>A.I.10.3. Οπτική γωνία – προθετικότητα ομιλητή/συντάκτη</p>	<p>Ελεύθερη διερεύνηση, ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη Βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ κ.ά.</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή προφορικού/γραπτού κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, παραγράφου, πρότασης, λέξης.</p>		
	<p>A.II.1. Αναγνωρίζουν και κατανοούν τη δομή του κειμένου, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p>	<p>A.II.1.1. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/το είδος, σε επίπεδο κειμένου/παραγράφου, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κείμενο: πρόλογος - κύριο θέμα - επίλογος (διακριτά μέρη) • Παράγραφος: θεματική περίοδος, λεπτομέρειες, κατακλείδα (μη διακριτά) 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Στόχος, προϋποθέσεις, βήματα – στάδια, τελικό κλείσιμο (π.χ. στη συνταγή υπάρχει ο στόχος, η απαρίθμηση των υλικών ή των συστατικών που απαιτούνται, περιγραφή βήμα προς βήμα της διαδικασίας, περιγραφή - σχολιασμός και τρόποι χρήσης) <p>A.II.1.3. Οργανωτικά πρότυπα – εξωτερικά δομικά στοιχεία κειμενικών ειδών, ενδεικτικά:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Επιστολή: Χωροχρονικό πλαίσιο, προσφώνηση, πρόλογος (αφορμή – θέμα – σκοπός), κύριο μέρος, επίλογος, επιφώνηση, υπογραφή 2. Άρθρο <ul style="list-style-type: none"> • Πρόλογος: εκτίθεται το θέμα ή η προβληματική του. • Κύριο μέρος: παράθεση επαρκούς υποστηρικτικού υλικού για σκοπούς διασαφήνισης της κύριας ιδέας και υποστήριξης θέσης • Επίλογος: συμπυκνωμένη θεώρηση των θέσεων του κύριου θέματος <p>A.II.1.4. Εσωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/είδος: Λογική, χωρική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, ενότητα, πληρότητα, συνοχή και συνεκτικότητα. Ενδεικτικά η συνοχή επιτυγχάνεται κυρίως με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαρθρωτικές λέξεις οι οποίες μπορεί να δηλώνουν αιτία, αντίθεση, προσθήκη, χρονική σχέση, έμφαση, συμπέρασμα κ.ά. • Αιτιολογικούς συνδέσμους(επειδή, αφού, εξαιτίας, καθώς κ.ά.), που φανερώνουν την αιτιολογική σχέση των γεγονότων (Αφήγηση, Επιχειρηματολογία) • Χρονικοί σύνδεσμοι και χρονικά επιρρήματα(αρχικά, ύστερα κ.ά.), που παρουσιάζουν τη χρονική σειρά -συνάφεια των γεγονότων (Αφήγηση) • Εμπρόθετα σύνολα (π.χ. «κατά τη διάρκεια», «μετά από» κ.ά.), που φανερώνουν όρο – προϋπόθεση, επεξήγηση κ.ά. • Λέξεις /φράσεις που δηλώνουν ψυχοδιανοητικές καταστάσεις του ομιλητή/συντάκτη (κατά τη γνώμη μου, πιστεύω κ.ά.) (Επιχειρηματολογία) <p>A.II.1.5.Έννοιες: <i>διαρθρωτικές - συνδετικές λέξεις, αφηγηματική τεχνική, ευθύγραμμη σειρά, αναχρονία, in media res, εγκιβωτισμός, συνοχή, συνεκτικότητα κ.ά.</i></p>	
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p>	

	<p>στην ανάδειξη του αντικειμένου α. της Περιγραφής</p> <p>β. της Αφήγησης</p> <p>γ. της Επιχειρηματολογίας</p> <p>δ. των Οδηγιών</p>	<p>α. Περιγραφή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση των εξακολουθητικών χρόνων και του Ενεστώτα για απόδοση της απουσίας του χρόνου και έμφαση στα μόνιμα χαρακτηριστικά των αντικειμένων • Συνδυασμός αισθητηριακών ρημάτων με τον Ενεστώτα ως μέσου πραγμάτωσης της ζωντανιάς και έντασης (π.χ. <i>βλέπω, παρατηρώ, ακούω</i> κ.ά.) • Συχνή χρήση συνδετικών ρημάτων (<i>είμαι, φαίνομαι</i> κ.ά.) και του βοηθητικού <i>έχω</i>. • Γλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το είδος της Περιγραφής: - <i>Υποκειμενική περιγραφή</i>: χρήση ενεργητικής σύνταξης, α' ρηματικού προσώπου, μεταφορική/ποιητική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, έκφραση προσωπικών κρίσεων και συναισθημάτων, σκοπός η συγκίνηση, η πρόκληση συμπάθειας κ.ά. - <i>Αντικειμενική περιγραφή</i>: χρήση της παθητικής σύνταξης, του γ' ρηματικού προσώπου, κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, απουσία σχολίων/διατύπωσης γνώμης/έκφρασης συναισθημάτων <p>β. Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διάλογος: τα διαλογικά μέρη σε ευθύ λόγο και σε α' ρηματικό πρόσωπο • Πλάγιος λόγος: η πιστή απόδοση σκέψεων, διαθέσεων ή συναισθημάτων σε γ' ρηματικό πρόσωπο και σε παρελθοντικό χρόνο • Εσωτερικός μονόλογος: η απόδοση των σκέψεων ή συναισθημάτων σε α' ρηματικό πρόσωπο και σε παροντικό χρόνο • Περιγραφή: η αναπαράσταση προσώπων, αντικειμένων, τοπίων <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποταγμένος λόγος • Κυριολεκτική χρήση της γλώσσας • Ρητορικές ερωτήσεις • Προθέσεις, επιρρήματα, μετοχές <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • παρατακτικός, μικροπερίοδος λόγος (λιτός, απλός, γοργός, κοφτός) • επιγραμματικές - τυποποιημένες φράσεις (σλόγκαν) • χρήση αριθμητικών 	
--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • κυριολεκτική χρήση του λόγου <p>A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα, ενδεικτικά: εικόνες, μεταφορές, παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις, διάλογος, αναφωνήσεις, ειρωνεία, αλληγορία (για αμεσότητα, παραστατικότητα, ζωντάνια)</p> <p>A.II.2.3. Γλωσσικά χαρακτηριστικά του Προφορικού Λόγου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφοσυντακτικά στοιχεία: <p>1.Απλές συντακτικές δομές</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων - Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπάρθεσης προτάσεων - Ελλειπτικός λόγος <p>2.Περιορισμένη χρήση επιθέτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά: - Επανεκκίνηση προτάσεων με επαναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου - Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω... εε... αα...) - Ρητορικές ερωτήσεις - Σταθερές εκφράσεις που επιτρέπουν στον ομιλητή να εισαγάγει την άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Αυτές ποικίλλουν ανάλογα με την περίσταση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή. - «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού - δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση (π.χ. «Συγγνώμη», «Μπορείτε να το επαναλάβετε;», «Δεν το κατάλαβα αυτό»). <p>A.II.2.4. Έννοιες: μεταφορά, παρομοίωση, προσωποποίηση, ειρωνεία, αλληγορία, ευθύς και πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος, «γλώσσα διαπραγμάτευσης» κ.ά.</p>	
	<p>A.II.3.Κατανοούν τη λειτουργία της Παραγωγής και αντιλαμβάνονται τη σημασία των λέξεων μέσα από τη σημασιολογική τους</p>	<p>A.II.3.1.Τρόποι παραγωγής ουσιαστικών, επιθέτων, επιρρημάτων, ρημάτων - Προσφυματική παραγωγή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προθηματοποίηση (μόρια στην αρχή της λέξης) - Επιθηματοποίηση (προσθήκη παραγωγικής κατάληξης) - Παράγωγα ουσιαστικά από ρήματα, ουσιαστικά, επίθετα - Παράγωγα επίθετα από ρήματα, ουσιαστικά, επίθετα, επιρρήματα - Παράγωγα επιρρήματα από επίθετα, αντωνυμίες, μετοχές, επιρρήματα 	

	σχέση.	<ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγές στη μορφή, τη σημασία και τη γραμματική ταυτότητα των παράγωγων λέξεων. <p>A.II.3.2. Συνώνυμα - Αντώνυμα</p> <p>A.II.3.3. Έννοιες: <i>ετυμολογία, παραγωγή, πρόθημα, μόρια, επίθημα/παραγωγική κατάληξη, λαϊκές/λόγιες λέξεις, ριζική - παράγωγη λέξη, συνώνυμα, αντώνυμα κ.ά.</i></p>	
	<p>A.II.4.(Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος α. της Περιγραφής</p>	<p>A.II.4.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα που υποστηρίζουν τους κειμενικούς τύπους:</p> <p>α. Περιγραφή</p> <p>1.Επίθετα: Ορισμός - Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Σχηματισμός: θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη - Κλίση –Παρεπόμενα: γένος, πτώση, αριθμός - Ουσιαστικοποίηση επιθέτου - Μετοχές που λειτουργούν ως επίθετα - Τονισμός κατά την κλίση: οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα - Ορθογραφία • Λειτουργία <ul style="list-style-type: none"> - Απόδοση της ποιότητας και ιδιότητας στα ουσιαστικά (σαφήνεια, ακρίβεια κ.ά.) - Αποκάλυψη της οπτικής γωνίας, ένδειξη υποκειμενικής στάσης/πρόθεσης του ομιλητή/συντάκτη <p>2.Ουσιαστικά: Ορισμός - Μορφή - Λειτουργία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή <ul style="list-style-type: none"> - Κατηγορίες: α. κύρια και κοινά β. περιληπτικά γ. συγκεκριμένα – αφηρημένα - Σχηματισμός: θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη - Κλίση –Παρεπόμενα: γένος, πτώση, αριθμός - Κλίση αρσενικών, θηλυκών, ουδετέρων (ισοσύλλαβα - ανισοσύλλαβα) - Τονισμός κατά την κλίση: οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα 	

	<p>β. της Αφήγησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ανώμαλα ουσιαστικά: άκλιτα, ελλειπτικά, ιδιόκλιτα, διπλόκλιτα, διπλόμορφα, διπλοκατάληκτα - Ορθογραφία • Λειτουργία - Κατάλληλα ουσιαστικά για να αποδώσουν τα αντικείμενα και τις έννοιες. - Λειτουργίες του ουσιαστικού στην πρόταση (υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο ρήματος, κατηγορούμενο αντικειμένου, ομοιόπτωτος ή ετερόπτωτος προσδιορισμός σε άλλο ουσιαστικό της πρότασης, παράθεση - επεξήγηση, λειτουργίες των πτώσεων) <p>3. Οριστικά και αόριστα άρθρα</p> <p>4.Επιρρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> •Μορφή - Σημασία •Λειτουργία: Τα τοπικά επιρρήματα δίνουν τον απαραίτητο προσανατολισμό στον χώρο, ενώ άλλα είδη δίνουν προσωρινές ιδιότητες στα ουσιαστικά. <p>β. Αφήγηση</p> <p>1.Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή - Παρεπόμενα: πρόσωπα, αριθμοί, χρόνοι, ποιόν ενέργειας, εγκλίσεις, φωνές, συζυγίες, διαθέσεις - Σχηματισμός: θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, αύξηση (εσωτερική - εξωτερική) • Λειτουργία - Κυρίαρχος ο ρόλος του ρήματος στην Αφήγηση - Χρήση ρημάτων δράσης, κίνησης, αλλαγής, επαφής (αποδίδουν τις ενέργειες των ηρώων) και ρημάτων έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων (αποδίδουν τα σχόλια του αφηγητή για τη συμπεριφορά των ηρώων) - Οι χρόνοι των ρημάτων διαμορφώνουν σε σημαντικό βαθμό το ύφος του αφηγηματικού κειμένου, ενδεικτικά: ✓ Χρήση Αορίστου, ως βασικού χρόνου, ο οποίος, μέσω της συνοπτικής διάστασής του, αποδίδει την ακολουθία των γεγονότων και επιταχύνει την αφήγηση. ✓ Χρήση Παρατατικού, για να δώσει μεγαλύτερη διάρκεια στα γεγονότα της αφήγησης. ✓ Χρήση Ενεστώτα, για να παρουσιαστούν γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν, αλλά έρχονται πιο κοντά στη χρονική στιγμή της αφήγησης και κάνουν τον λόγο πιο ζωντανό. 	
--	-------------------------------	---	--

	γ. της Επιχειρηματολογίας	<p>✓ Χρήση Μέλλοντα, για να παρουσιαστούν γεγονότα που έγιναν μετά από κάποια άλλα που έχουν ήδη παρουσιαστεί σε παρελθοντικούς χρόνους ή σε Ενεστώτα.</p> <p>2. Επιρρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – Είδη - σημασία • Λειτουργία: Τα χρονικά, κυρίως, επιρρήματα, δημιουργούν τη χρονική συνάφεια των γεγονότων. <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <p>1. Είδη των προτάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περίοδος, πρόταση, φράση (ο ρόλος του ρήματος) • Κύριοι όροι της πρότασης: υποκείμενο - κατηγορημα (κατηγορηματικό ρήμα, αντικείμενο, κατηγορούμενο) - ρήματα ενεργητικά μεταβατικά/αμετάβατα/συνδετικά • Είδη προτάσεων ως προς: τη δομή, το περιεχόμενο, την ποιότητα, τη σχέση τους με τις άλλες <p>2. Ονοματική - ρηματική φράση</p> <p>3. Αντωνυμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – Σημασία - Κλίση • Λειτουργία - Προσωπικές: οι δυνατοί τύποι χρησιμοποιούνται για να δοθεί έμφαση ή για να τονιστεί μια αντίθεση, οι αδύνατοι που είναι πιο συχνοί στον λόγο, χρησιμοποιούνται στις υπόλοιπες περιπτώσεις. - Προσωπικές - Δεικτικές: αποφεύγονται οι επαναλήψεις και το κείμενο γίνεται πιο «οικονομικό» εκφραστικά και η επικοινωνία πιο αποτελεσματική. • Συντακτικός ρόλος: υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επεξήγηση <p>δ. Οδηγίες</p> <p>1. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή Εγκλίσεις: οριστική, υποτακτική, προστακτική (σημασία, κλίση) Συζυγίες: πρώτη – δεύτερη • Λειτουργία: ενεργητικά ρήματα περιγραφής, κατηγοριοποίησης και δράσης σε προστακτική ή υποτακτική ενεστώτα, τα οποία: <ul style="list-style-type: none"> - παρουσιάζουν την όλη διαδικασία με μία συγκεκριμένη χρονική ακολουθία. - παραθέτουν επισημάνσεις, προειδοποιήσεις και εξηγήσεις για να προλάβουν τα συνήθη λάθη, να επισημάνουν τους κινδύνους ή τις 	
--	----------------------------------	---	--

		<p>δυσκολίες και να εξηγήσουν τον τρόπο χρήσης των υλικών.</p> <p>2. Επιρρήματα Διάφορες επιρρηματικές χρονικές φράσεις για να δείξουν τη χρονική διαδοχή των διαδικασιών που πραγματοποιούνται</p> <p>3.Αριθμητικά: Ορισμός – Μορφή – Χρήση</p> <p>A.II.4.2. Έννοιες: ουσιαστικά, παρεπόμενα, γένος, πτώση, αριθμός, επίθετα, φράση, πρόταση, περίοδος, υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορημα, ρήματα ενεργητικά/μεταβατικά/αμετάβατα/συνδετικά, χρόνος, ποιόν ενέργειας, έγκλιση, φωνή, συζυγία, διάθεση, θέμα, χαρακτήρας, κατάληξη, αύξηση</p>	
	<p>A.III. Αξιολογούν το προφορικό/γραφτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ' αυτό Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών, σε ποικίλα κειμενικά είδη, με συγκεκριμένα, προσωπικά ή δοσμένα κριτήρια.</p>	<p>A.III.1.Κριτήρια αξιολόγησης: η συνάφεια είδους Περιγραφής/Αφήγησης - κειμενικού είδους - σκοπού/πρόθεσης του ομιλητή/συντάκτη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους-επικοινωνιακής περίπτωσης - γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών, άρθρωση, στοιχεία προφορικότητας</p>	
<p>B. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ</p>			
<p>B.α. Παράγουν προφορικά/γραφτά Περιγραφικά κείμενα, σε συγκεκριμένα</p>	<p>B.I. Παράγουν προφορικό/γραφτό κείμενο Περιγραφής, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και</p>	<p>B.I.α. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή στα σχολικά/εξωσχολικά δρώμενα για ενημέρωση, προβληματισμό, πρόσκληση κ.ά.)</p> <p>B.I.β. Ανάγκες της καθημερινής ζωής</p>	

<p>κειμενικά είδη, στα οποία ενσωματώνουν και Αφήγηση/ Επιχειρηματολογία / Οδηγίες.</p>	<p>κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>			
	<p>B.I.1. Εγγράφουν στο κατάλληλο, για την επικοινωνιακή περίσταση, κειμενικό είδος.</p>	<p>B.I.1.1. Κειμενικά είδη προφορικού/γραπτού λόγου, με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη, ενδεικτικά: Φιλική Επιστολή, Αυτοπαρουσίαση, Μύθος/Παραμύθι, Ανέκδοτο, Θεατρικό παιχνίδι, Τηλεφωνική συνομιλία καθημερινού λόγου, Ημερολόγιο, Εικονοποιημένη αφήγηση (κόμικ), Διαφήμιση, Μικρή Αγγελία, Διαλογική συζήτηση – Υπόδυση ρόλων, Οδηγίες προσανατολισμού, Οδηγίες χρήσης/κατασκευής παιχνιδιού, Οδηγίες εκτέλεσης συνταγής</p> <p>B.I.1.2.Βασικά χαρακτηριστικά κειμενικών ειδών και κειμενικών τύπων, βλέπε A.I.4.1. και A.I.5.1.</p>		
	<p>B.I.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που θα αναπτύξουν περισσότερο, λιγότερο ή θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετηθεί ο σκοπός.</p>	<p>B.I.2.1. Σκοπός, βλέπε B.I.α. – β. B.I.2.2. Περιεχόμενο: βασικές - δευτερεύουσες πληροφορίες/ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. B.I.2.3. α. Προσυγγραφικό στάδιο: Σχεδιασμός, γέννηση ιδεών, οργάνωση β. Συγγραφικό στάδιο: καταγραφή - ανάπτυξη γ. Μετασυγγραφικό στάδιο: βλέπε A.III.1.</p>		
	<p>B.I.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.I.3.1. Ύφος, βλέπε A.I.9.4. – 5.</p>		
	<p>B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.</p>	<p>B.I.4.1. Θεματικό Λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία</p>		
	<p>B.II. Οργανώνουν τον προφορικό/γραπτό τους λόγο σε επίπεδο κειμένου,</p>			

	<p>παραγράφου, πρότασης, λέξης.</p>		
	<p>B.II.1. Ακολουθούν την κατάλληλη δομή σε επίπεδο κειμένου/ παραγράφου, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/το είδος.</p>	<p>B.II.1.1. Οργανωτικά πρότυπα Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών – Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία, <i>βλέπε Α.II.1.1. - 4.</i></p>	
	<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά και μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργήσουν σαφή, παραστατική Περιγραφή/Αφήγηση/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα – γλωσσικά /μη γλωσσικά στοιχεία Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών, <i>Α.II.2.1.- Α.II.2.4. και Α.I.8.1. -5.</i></p> <p>B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές Περιγραφής/Αφήγησης/Επιχειρηματολογίας/Οδηγιών, <i>βλέπε Α.II.4.1.</i></p>	
	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν, με συγκεκριμένα, προσωπικά ή δοσμένα, κριτήρια.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου, <i>βλέπε Α.III.1.</i></p>	<p>Τεχνική της συλλογικής επαναδιατύπωσης και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο, με βάση τους άξονες αξιολόγησης Α.III.1.</p>
<p>B.β. Διακρίνουν σε προφορικό/γραπτό κείμενο τις βασικές</p>		<p>B.IV.1. Περίληψη Διπλή διαδικασία: α. ανάγνωση - κατανόηση β. πύκνωση - σύνθεση - αναδιάταξη πληροφοριών</p>	

<p>πληροφορίες και τις αποδίδουν σε συνεχή λόγο (περίληψη)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Βήματα της περίληψης: Ανάγνωση κειμένου, εντοπισμός και υπογράμμιση κύριων σημείων, σχεδιασμός • Τρόποι περίληψης: <ul style="list-style-type: none"> - Συνοπτική: Βασικά στοιχεία οι θεματικές προτάσεις των παραγράφων και οι σημαντικές λεπτομέρειες - Εκτενής: Βασικά στοιχεία τα θεματικά κέντρα των παραγράφων - πλαγιότιτλοι ή των ευρύτερων νοηματικών ενοτήτων του κειμένου • Δομή - Οργάνωση Περίληψης <ul style="list-style-type: none"> - <i>Γραμμικότητα:</i> η περίληψη παρακολουθεί και αναπαράγει το σχέδιο οργάνωσης του αρχικού κειμένου, ακολουθώντας τη σειρά διάταξης των θεματικών στοιχείων που επιλέγει να παρουσιάσει. - <i>Συνοχή:</i> Επιτυγχάνεται με: <ul style="list-style-type: none"> α. τη δήλωση των γλωσσικών πράξεων του συγγραφέα του αρχικού κειμένου, ενδεικτικά: <i>ο συγγραφέας αναφέρει, υποστηρίζει, εξετάζει, προτείνει, εξηγεί, εκτιμά, περιγράφει, απαριθμεί, υπογραμμίζει, συμπεραίνει, προσπερνά βιαστικά</i> β. τη χρήση <i>διαρθρωτικών λέξεων</i> • Ύφος: Τυπικό/επίσημο ύφος • Γλωσσικά χαρακτηριστικά: Ακρίβεια των λεξικών επιλογών, εναλλαγή απλών και σύνθετων συντακτικών δομών, φροντίδα για τη στίξη, την παραγραφοποίηση κ.ά. 	
--	--	---	--

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Γνώσεις, Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>	<i>Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη-αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις</i>
Α. Κατανοούν προφορικά/γραπτά κείμενα Αφήγησης, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία (συν)υπάρχουν και Περιγραφή/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.	Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού/γραπτού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		
	Α.Ι.1.Ακροάζονται /Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.	Α.Ι.1.1. Ενεργητική ακρόαση, ανάλογα με το είδος λόγου (π.χ. τήρηση σημειώσεων) Α.Ι.1.2. Άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων και τονισμός Α.Ι.1.3. Παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, βλέπε Α.Ι.7.2. Α.Ι.1.4. Στοιχεία προφορικότητας, βλέπε Α.Ι.7.3. Α.Ι.1.5. Η γνώση της σημασίας των λέξεων, ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια	

		<p>A.I.1.6. Λειτουργία των σημείων στίξης A.I.1.7. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος A.I.1.8. «Ανάγνωση» πολυτροπικού/ασυνεχούς κειμένου (χάρτες, εικόνες, γελοιογραφίες κ.ά.) A.I.1.9. Πιθανός σκοπός ακρόασης/ανάγνωσης: ενημέρωση, μόρφωση, ψυχαγωγία κ.ά.</p>	
	<p>A.I.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.I.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει, ενδεικτικά: Ταξίδια στον πραγματικό/φантаστικό κόσμο, Περιηγήσεις - Γνωριμία με ανθρώπους - ήθη - έθιμα - πολιτισμό, Το σχολείο στον χρόνο, Φυσικό περιβάλλον, Οικογένεια ,Βία - παραβατικότητα, Φιλία, Εργασία - Επάγγελμα, Μ.Μ.Ε. - Διαδίκτυο, Θέματα - Προβλήματα της σύγχρονης ζωής, Επικαιρότητα A.I.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση / διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, βλέπε A.I.7.2. <p>A.I.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, βλέπε A.I.5.2. – A.I.5.3.</p>	
	<p>A.I.3. Κατανοούν τα χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων σε: α. κείμενα στα οποία εμπεριέχονται ταξιδιωτικές περιηγήσεις, εξιστορήσεις προσωπικών εμπειριών, περιστατικών, επίκαιρων γεγονότων κ.ά.</p>	<p>A.I.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Αφήγηση (υπό έμφαση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που συνδέεται με τον χρόνο – το «γίνεσθαι» της φυσικής/ κοινωνικής πραγματικότητας • <i>Ρεαλιστική Αφήγηση</i> (γεγονότα σύγχρονα του αφηγητή και γεγονότα του παρελθόντος) • Η επιλογή του υλικού εξαρτάται από την οπτική γωνία και τον σκοπό του ομιλητή/ συντάκτη. • Κειμενική λειτουργία: Η αφήγηση δεν επιτελεί πάντα τη λειτουργία του «αφηγείσθαι», αλλά διαφορετικές λειτουργίες στα διάφορα κειμενικά είδη, π.χ. η αφήγηση ως μέσο πειθούς στη διαφήμιση, ως μέσο 	

	<p>β. αφηγηματικά κείμενα, στα οποία υπάρχει περιγραφή και αξιολογούν τον ρόλο της Περιγραφής στην Αφήγηση.</p> <p>γ. κείμενα επιχειρηματολογίας, στα οποία υποστηρίζονται θέσεις/απόψεις για διάφορα θέματα.</p> <p>δ. κείμενα χρηστικά, στα οποία δίνονται πληροφορίες/οδηγίες για ποικίλα θέματα της καθημερινής ζωής.</p>	<p>ψυχαγωγίας στο ανέκδοτο κ.ο.κ.</p> <p>β. Περιγραφή στην Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Περιγραφή είναι είδος λόγου που συνδέεται με τον χώρο – το «είναι» της φυσικής/κοινωνικής πραγματικότητας • Η επιλογή του υλικού της περιγραφής εξαρτάται από την οπτική γωνία και τον σκοπό του ομιλητή/ συντάκτη. • Ο ρόλος της Περιγραφής σε αφηγηματικό κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> - Φωτίζει την αφήγηση - Βοηθά στη μετάβαση από ένα αφηγηματικό μέρος σε άλλο - Επιβραδύνει τη δράση και προκαλεί αναμονή και αγωνία - Προσφέρει αισθητική απόλαυση <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που συνδέεται με τη λογική (πειθώ). • Υποστήριξη άποψης/θέσης με βάση προσωπικά βιώματα ή ηθικές αρχές και αξίες και με επίκληση στη λογική και την αυθεντία <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που καλύπτει ανάγκες της καθημερινής ζωής (π.χ. Αίτηση, Τουριστικός οδηγός) <p>A.1.3.2. Έννοιες: <i>ρεαλιστική αφήγηση, «αφηγείσθαι», οπτική γωνία, πειθώ, αιτιολόγηση κ.ά.</i></p>	
	<p>A.1.4. (Ανα)γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά προφορικών/γραφτών κειμενικών ειδών και κατανοούν τη λειτουργία τους στην επικοινωνία.</p>	<p>A.1.4.1. Βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών ειδών, ενδεικτικά:</p> <p>1. Άρθρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άρθρα γενικού ενδιαφέροντος -πολιτικά, κοινωνικά, καλλιτεχνικά κ.ά. - σε εφημερίδες/περιοδικά, έντυπα ή ηλεκτρονικά • Βασικά χαρακτηριστικά: επίκαιρος χαρακτήρας, δεν έχει προσωπικό οικείο τόνο, περιορισμένης έκτασης, διαφοροποιείται από τη λογοτεχνία <p>2. Ομιλία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προτάσεις/ανακοινώσεις σχετικά με συγκεκριμένο ζήτημα – όλα τα είδη ακροατηρίων • Βασικά χαρακτηριστικά: φυσικότητα - αμεσότητα, στοιχεία 	

		<p>προφορικότητας</p> <p>3. Δημοσιογραφική Είδηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το περιεχόμενο της είδησης (απαντά στα πέντε βασικά ερωτήματα: ποιος, πού, πότε, τι, γιατί) • Βασικά χαρακτηριστικά: επίκαιρος χαρακτήρας (εφήμερη η «ζωή» της είδησης), συντομία, ακρίβεια – σαφήνεια, πυκνή σε πληροφορίες, εύληπτη και ελκυστική <p>4. Βιογραφικό Σημείωμα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά χαρακτηριστικά: πληρότητα και περιεκτικότητα, οργάνωση των πληροφοριών με λογική σειρά, συνοχή - συνάφεια, σαφήνεια - ακρίβεια <p>5. Κειμενικά είδη Οδηγιών (Ενημερωτικό φυλλάδιο, Τουριστικός οδηγός, Αίτηση κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά χαρακτηριστικά: πληροφοριακός, ουδέτερος - τυπικός χαρακτήρας, περιορισμένη έκταση, σαφήνεια – ακρίβεια <p>6. Ελεύθερη συζήτηση/Διάλογος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά χαρακτηριστικά: θέμα/ πτυχές του θέματος, οπτική γωνία, αλληλόδραση και συνεργατική προσπάθεια, ενεργητική ακρόαση (καλός ακροατής –καλός (συν)ομιλητής), καθορισμός -τήρηση κανόνων, ισοτιμία συμμετεχόντων, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, αυτοκυριαρχία <p>7. Συνέντευξη για πρόσληψη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις από Συνεντευκτή – Απαντήσεις από Συνεντευξιζόμενο Τα μέρη των συνομιλούντων δεν είναι ισόποσα 	
	<p>A.1.5. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο και επισημαίνουν πληροφορίες που έχουν σχέση με την ιστορικότητα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1.Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά, βλέπε A.1.4.1.</p> <p>A.1.5.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παράγοντες επικοινωνίας: πομπός - δέκτης, μήνυμα, μέσο, επικοινωνιακή περίσταση, συνθήκες επικοινωνίας, πολιτισμικές σχέσεις • Σχέση συνομιλητών/πομπού - δέκτη: <ul style="list-style-type: none"> - Άξονας ισοτιμίας - αλληλεγγύης: καθημερινή, άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος) - Άξονας εξουσίας - ανοικειότητα συνομιλητών εξαιτίας κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος - τυπικός λόγος) 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Διάδραση πομπού - δέκτη <p>A.1.5.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο και τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται το κείμενο.</p>	
	<p>A.1.6. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης κειμένου.</p>	<p>A.1.6.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών - δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Πολλαπλές αναγνώσεις (σιωπηρή/ μεγαλόφωνη ανάγνωση, επιλεκτική/δεύτερη ακρόαση/ανάγνωση κ.ά.) • Ερωτήσεις ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/σύγκριση πληροφοριών) και κλειστού τύπου (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα – δημιουργία) <p>A.1.6.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών -δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανό να συνυπάρχουν στο κείμενο. • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου, θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας, θεματικά κέντρα παραγράφων, δομικά στοιχεία παραγράφων, πλαγιότιτλοι <p>A.1.6.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία • Συνώνυμα – Αντώνυμα • Λίστες λέξεων (επιλογή της σωστής λέξης μέσα από ομάδα λέξεων) • Χρήση λεξικών <p>A.1.6.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα)</p> <p>A.1.6.5. Υλικό αιτιολόγησης - υποστήριξης θέσης/άποψης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απλή αιτιολόγηση (π.χ. με βάση προσωπικά βιώματα ή ηθικές αξίες) • Τρόποι και μέσα πειθούς (απλή αναγνώριση) 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Επίκληση στη λογική (πορίσματα ερευνών, στατιστικά δεδομένα κ.ά.) - Επίκληση στην αυθεντία (ρήσεις προσωπικοτήτων, αποφθέγματα κ.ά.) <p>A.1.6.6. Διασύνδεση - Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός, σχόλιο, άποψη, επιχείρημα</p> <p>A.1.6.7. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες(κείμενα Οδηγιών)</p> <p>A.1.6.8. Έννοιες: εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα, συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα κ.ά.</p>	
	A.1.7. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.	<p>A.1.7.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου, ενδεικτικά: εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, σχήματα, ποικίλα γραφήματα και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ιδεολογικό τους φορτίο, αλλά και αριθμοί, βέλη, σημεία (bullets), για ενίσχυση της λειτουργικότητας του κειμένου.</p> <p>A.1.7.2.Μη γλωσσικά στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγλωσσικά: επιτονισμός (διακύμανση της φωνής και χρωματισμός της), παύσεις, προφορά, ένταση, ρυθμός στον λόγο (χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) • Εξωγλωσσικά: χειρονομίες, κινήσεις, στάση του σώματος, βηματισμός, έκφραση του προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί <p>A.1.7.3. Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με επαναδιατύπωση, παύσεις, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p> <p>A.1.7.4. Μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά.</p> <p>A.1.7.5.Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.7.6.Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο</p> <p>A.1.7.7. Έννοιες: πολυτροπικότητα, πρώτο πλάνο, φόντο, προοπτική κ.ά.</p>	
	A.1.8.Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.	<p>A.1.8.1. Σκοπός, ενδεικτικά: ενημέρωση, διδαχή, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών</p> <p>A.1.8.2. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, ο τόπος και ο χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η κύρια θέση που εκφράζεται / υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο</p> <p>A.1.8.3.Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητά τους με βάση το περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους</p>	

		<p>A.1.8.4. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.1.8.5. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές</p> <p>A.1.8.6. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος και επικοινωνιακού πλαισίου <p>A.1.8.7. Έννοιες: ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο, προθετικότητα κ.ά.</p>	
	<p>A.1.9. Τοποθετούνται κριτικά σε σχέση με νοήματα (θέσεις και αντιθέσεις), που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο.</p>	<p>A.1.9.1. Θέσεις – αντιθέσεις στο κείμενο ή σε συνεξεταζόμενα (πολυφωνικά) κείμενα</p> <p>A.1.9.2. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου -ακροατή/ αναγνώστη - προσωπική ερμηνεία ακροατή/ αναγνώστη</p> <p>A.1.9.3. Οπτική γωνία – προθετικότητα ομιλητή/ συντάκτη</p>	<p>Ελεύθερη διερεύνηση ενδεικτικά: διαθεματική εργασία, μελέτη Βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ κ.ά.</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή του προφορικού/γραφτού κειμένου, μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, παραγράφου, πρότασης, λέξης.</p>		
	<p>A.II.1. (Ανα)γνωρίζουν και κατανοούν τη δομή του κειμένου, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p>	<p>A.II.1.1. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σε επίπεδο κειμένου (πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος) • Σε επίπεδο παραγράφου (θεματική περίοδος, λεπτομέρειες, κατακλείδα) <p>A.II.1.2. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου(παραδείγματα, αναλογία, σύγκριση - αντίθεση, διαίρεση, αιτιολόγηση, ορισμός, αίτιο – αποτέλεσμα, συνδυασμός μεθόδων)</p>	

	<p>α. στην Αφήγηση</p> <p>β. στην Περιγραφή</p> <p>γ. στην Επιχειρηματολογία</p> <p>δ. στις Οδηγίες</p>	<p>A.II.1.3.Οργανωτικά πρότυπα κειμενικών τύπων - εξωτερικά δομικά στοιχεία, ενδεικτικά:</p> <p>α. Αφήγηση (υπό έμφαση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόλογος: Προσανατολισμός (το γεγονός, ο χώρος και ο χρόνος, οι ήρωες, περιγραφή αρχικής κατάστασης και ο σκοπός/λόγος της αφήγησης) • Κύριο θέμα: περιπέτεια - δράση (α. η έναρξη της αφήγησης: γεγονός ή κατάσταση έναρξης β. η εξέλιξη: πώς και με ποια σειρά εξελίχθηκαν τα γεγονότα, η σχέση μεταξύ τους, η εξωτερική και εσωτερική αντίδραση των ηρώων γ. η κατάληξη της ιστορίας) • Επίλογος: Το επιμύθιο (λύση) <p>β. Περιγραφή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χωρική ακολουθία: περιγραφή στον πραγματικό χώρο, με πορεία από το γενικό στο ειδικό, από μέσα προς τα έξω, από πάνω προς τα κάτω ή το αντίστροφο, με βάση ένα σταθερό σημείο περιγραφής ή από ένα σημείο προς ένα τέρμα. • Λογική ακολουθία: περιγραφή στον συμβολικό χώρο, με πορεία από τα πρωτεύοντα στα δευτερεύοντα ή το αντίστροφο και από τα απλά στα σύνθετα ή το αντίστροφο. • Χρονική ακολουθία: περιγραφή του ίδιου αντικειμένου σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Εστίαση στα χαρακτηριστικά κάθε «σημείου» και απόδοση των απαραίτητων πληροφοριών (π.χ. διαστάσεις, χρώματα, τι απεικονίζει, τι συμβολίζει) <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δομή επιχειρηματολογικού κειμένου(απλή αναγνώριση) - Εισαγωγή: προαγγελία/παρουσίαση της θέσης ή του προβλήματος - Δεδομένα: χρήση παραδειγμάτων και τεκμηρίων, εμπειρικές παρατηρήσεις/προτάσεις που στηρίζονται στην αυθεντία - Αιτιολόγηση: χρήση επιχειρημάτων με λογική ακολουθία που να ανταποκρίνονται στην αλήθεια και την πραγματικότητα - Συμπέρασμα/κατάληξη, προτάσεις <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά: Τίτλος, κείμενο, εικόνες, φωτογραφίες, ποικίλα γραφήματα, επιγραμματικές - τυποποιημένες φράσεις (slogan), αριθμοί, βέλη, 	
--	---	--	--

		<p>σημεία (bullets)</p> <p>A.II.1.4. Οργανωτικά πρότυπα κειμενικών ειδών - εξωτερικά δομικά στοιχεία, ενδεικτικά:</p> <p>1. Άρθρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόλογος: εκτίθεται το θέμα ή η προβληματική του • Κύριο μέρος: παράθεση επαρκούς υποστηρικτικού υλικού για σκοπούς διασαφήνισης της κύριας ιδέας και υποστήριξης θέσης • Επίλογος: συμπυκνωμένη θεώρηση των θέσεων του κύριου θέματος <p>2. Ομιλία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσφώνηση: εισαγωγικός χαιρετισμός (εθιμοτυπική κατάταξη) • Πρόλογος/Εισαγωγή: παρουσίαση του θέματος • Κύριο μέρος: αφήγηση - βεβαίωση - τεκμηρίωση - ανασκευή • Επίλογος: περιεκτική ανακεφαλαίωση • Επιφώνηση: καταληκτικός χαιρετισμός <p>A.II.1.5.Εσωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/είδος, ενδεικτικά:</p> <p>Λογική, χρονολογική σειρά, αλληλουχία, συνοχή (η σύνδεση των νοημάτων μιας παραγράφου και των παραγράφων μεταξύ τους με τη χρήση συνδετικών –διαρθρωτικών λέξεων) και συνεκτικότητα (η λογική συνάφεια των μερών του κειμένου, η λογική ακολουθία των σκέψεων). Ενδεικτικά η συνοχή επιτυγχάνεται κυρίως με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαρθρωτικές λέξεις οι οποίες μπορεί να δηλώνουν αιτία, αντίθεση, προσθήκη, χρονική σχέση, έμφαση, συμπέρασμα κ.ά. • Αιτιολογικούς συνδέσμους(επειδή, αφού, εξαιτίας, καθώς κ.ά.), οι οποίοι φανερώνουν την αιτιολογική σχέση των γεγονότων (Αφήγηση, Επιχειρηματολογία) • Χρονικά επιρρήματα(αρχικά, ύστερα κ.ά.), τα οποία δείχνουν τη χρονική σειρά - συνάφεια των γεγονότων(Αφήγηση) • Εμπρόθετα σύνολα (π.χ. κατά τη διάρκεια, μετά από κ.ά.), και άλλες συνδετικές λέξεις που δείχνουν όρο, προϋπόθεση, επεξήγηση κ.ά. • Λέξεις/ φράσεις που δηλώνουν ψυχοδιανοητικές καταστάσεις του ομιλητή/συντάκτη (π.χ. κατά τη γνώμη μου, πιστεύω)(Επιχειρηματολογία) <p>A.II.1.6. Έννοιες: διαρθρωτικές – συνδετικές λέξεις, αλληλουχία, συνοχή συνεκτικότητα κ.ά.</p>	
--	--	--	--

	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία</p> <p>α. στην ανάδειξη της Αφήγησης</p> <p>β. της Περιγραφής</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συχνή χρήση ρημάτων κυρίως σε παρελθοντικούς χρόνους (Αόριστο και Παρατατικό), αλλά και σε ιστορικό Ενεστώτα • Χρονικές προτάσεις και λέξεις/φράσεις που δηλώνουν τη χρονική συνάφεια των γεγονότων • Αιτιολογικές προτάσεις και λέξεις/φράσεις που δηλώνουν τη σχέση αιτίου αποτελέσματος • Διάλογος: τα διαλογικά μέρη σε ευθύ λόγο και σε α' ρηματικό πρόσωπο • Πλάγιος λόγος: η πιστή απόδοση σκέψεων, διαθέσεων ή συναισθημάτων σε γ' ρηματικό πρόσωπο και σε παρελθοντικό χρόνο • Εσωτερικός μονόλογος: η απόδοση των σκέψεων ή συναισθημάτων σε α' ρηματικό πρόσωπο και σε παροντικό χρόνο • Ενεργητική σύνταξη, παρατακτική σύνδεση προτάσεων, α' ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο (πρόσωπα που λειτουργούν για την απόκρυψη, την αποσιώπηση και τη μείωση βαθμού συμμετοχής του υποκειμένου). • Χρήση παρελθοντικών χρόνων (ρομαντική διάθεση φυγής στο παρελθόν) και μελλοντικών χρόνων (ελπίδα, απειλή, αβεβαιότητα) • Χρήση ιδιωτισμών, εκφράσεις προφορικού λόγου (οικείο ύφος) • Παθητική σύνταξη, υποταγμένος και μακροπερίοδος λόγος, χρήση ετερόπτωτων και ομοιόπτωτων προσδιορισμών, γ' ενικό ή α' και γ' πληθυντικό πρόσωπο, ειδική ορολογία, εξεζητημένο λεξιλόγιο διαμορφώνουν (επίσημο ύφος) <p>β. Περιγραφή:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποκειμενική περιγραφή: χρήση ενεργητικής σύνταξης, α' ρηματικού προσώπου, μεταφορική/ποιητική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, έκφραση προσωπικών κρίσεων και συναισθημάτων (σκοπός η συγκίνηση, η πρόκληση συμπάθειας) • Αντικειμενική περιγραφή: χρήση της παθητικής σύνταξης, του γ' 	
--	---	--	--

	<p>γ. στην οργάνωση της Επιχειρηματολογίας</p> <p>δ. στη σαφήνεια των Οδηγιών</p>	<p>ρηματικού προσώπου, κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, απουσία σχολίων/διατύπωσης γνώμης/έκφρασης συναισθημάτων.</p> <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υποταγμένος λόγος • Κυριολεκτική χρήση της γλώσσας • Ρητορικές ερωτήσεις • Προθέσεις, επιρρήματα, μετοχές <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρατακτικός, μικροπερίοδος λόγος (λιτός, απλός, γοργός, κοφτός) • Επιγραμματικές - τυποποιημένες φράσεις (σλόγκαν) • Χρήση αριθμητικών • Κυριολεκτική χρήση του λόγου • Ενεργητικά ρήματα περιγραφής, κατηγοριοποίησης και δράσης σε προστακτική ή υποτακτική ενεστώτα, τα οποία, παρουσιάζουν την όλη διαδικασία με μία συγκεκριμένη χρονική ακολουθία, παραθέτουν επισημάνσεις, προειδοποιήσεις και εξηγήσεις για να προλάβουν τα συνήθη λάθη, να επισημάνουν τους κινδύνους ή τις δυσκολίες και να εξηγήσουν τον τρόπο χρήσης των υλικών <p>A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα: υπερβατό σχήμα, έμφαση, επανάληψη, ειρωνεία, εικόνες(οπτικοακουστικές κ.ά.) επαναφορά, αλληγορία, ρητορικά ερωτήματα (παραστατικότητα, έμφαση, ζωντάνια, αμεσότητα)</p> <p>A.II.2.3. Γλωσσικά χαρακτηριστικά του Προφορικού Λόγου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφοσυντακτικά στοιχεία: <ol style="list-style-type: none"> 1. Απλές συντακτικές δομές <ul style="list-style-type: none"> - Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων - Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπάρθεσης προτάσεων - Ελλειπτικός λόγος 2. Περιορισμένη χρήση επιθέτων • Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά: <ul style="list-style-type: none"> - Επανεκκίνηση προτάσεων με επαναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου - Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. <i>πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα</i>) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. <i>λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω..., εε..., αα...</i>) - Ρητορικές ερωτήσεις - Σταθερές εκφράσεις που επιτρέπουν στον ομιλητή να εισαγάγει την 	
--	---	--	--

		<p>άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Αυτές ποικίλλουν ανάλογα με την περίπτωση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή</p> <p>- «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού-δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίπτωση (π.χ. «Συγγνώμη», «Μπορείτε να το επαναλάβετε;», «Δεν το κατάλαβα αυτό»).</p> <p>A.II.2.4. Έννοιες: εκφραστικά μέσα, επαναφορά, αλληγορία, υπερβατό σχήμα, έμφαση, επανάληψη, ειρωνεία, ρητορικά ερωτήματα, υποταγμένος λόγος κ.ά.</p>	
	<p>A.II.3. Κατανοούν τους κυριότερους μηχανισμούς λεξιλογικής δημιουργίας μέσω της Σύνθεσης και αντιλαμβάνονται τη σημασία των λέξεων μέσα από τη σημασιολογική τους σχέση.</p>	<p>A.II.3.1.Τρόποι Σύνθεσης: α. Με αχώριστα μόρια (προθηματοποίηση) β. Με την ένωση δύο ή περισσότερων λέξεων - Διάκριση της <i>Λέξης</i> από το <i>Μόριο</i>(Οι <i>Προθέσεις</i> είναι <u>λέξεις</u> - χρησιμοποιούνται αυτόνομα στη Σύνταξη - και <u>όχι μόρια</u>).</p> <p>A.II.3.2.Προθέσεις της Νέας και της Αρχαίας Ελληνικής</p> <p>A.II.3.3. Μόρια, λόγια και λαϊκά</p> <p>A.II.3.4. Γραμματική ταυτότητα των λέξεων που ενώνονται (επίθετα, ουσιαστικά, προθέσεις, επιρρήματα, αριθμητικά) και γραμματική ταυτότητα της σύνθετης λέξης.</p> <p>A.II.3.5. Η μορφή των σύνθετων λέξεων - το συνδετικό φωνήεν</p> <p>A.II.3.6.Η σημασία των σύνθετων λέξεων (παρατακτικά, προσδιοριστικά, κτητικά, αντικειμενικά)</p> <p>A.II.3.7. Τονισμός των σύνθετων λέξεων</p> <p>A.II.3.8.Παρασύνθετες λέξεις</p> <p>A.II.3.9. Πολυλεκτικά σύνθετα</p> <p>A.II.3.10.Γνήσια και Καταχρηστική Σύνθεση</p> <p>A.II.3.11.Οργάνωση λέξεων σε ετυμολογικές οικογένειες με βάση ένα κοινό θέμα ή μία κοινή ρίζα. Λέξεις με την ίδια παραγωγική κατάληξη ή με το ίδιο α' και β' συνθετικό (ετυμολογική συγγένεια)</p> <p>A.II.3.12. Συνώνυμα - Αντώνυμα</p> <p>A.II.3.13.Έννοιες: Σύνθεση, λαϊκά/λόγια μόρια, παρασύνθετα, πολυλεκτικά σύνθετα, ετυμολογικές οικογένειες λέξεων</p>	

	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νοήματα και διαμορφώνουν το ύφος</p> <p>α. της Αφήγησης</p> <p>β. της Περιγραφής</p>	<p>A.II.4.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα που υποστηρίζουν τους κειμενικούς τύπους, ενδεικτικά:</p> <p>α. Αφήγηση</p> <p>1. Ρήματα</p> <ul style="list-style-type: none">• Μορφή: παρεπόμενα (εγκλίσεις, συζυγίες, διαθέσεις) Σχηματισμός, εξωτερικά χαρακτηριστικά (κατάληξη, συνοδευτικά μόρια)• Λειτουργία εγκλίσεων:<ul style="list-style-type: none">- Σημασιολογική λειτουργία (έκφραση πραγματικού, ενδεχόμενου, επιθυμητού, προσταγής κ.ά.)- Διαφορετικές σημασιολογικές λειτουργίες των ίδιων εγκλίσεων• Μορφή-σημασία διαθέσεων: Ενεργητική διάθεση (Ρήματα μεταβατικά ή αμετάβατα, αποθετικά ρήματα) <p>2.Ενεργητική και Παθητική σύνταξη - Ποιητικό αίτιο</p> <ul style="list-style-type: none">• Λειτουργία: Συγκεκριμένο είδος σύνταξης (ενεργητικής/ παθητικής), ανάλογα με τη μορφή της αφήγησης <p>3.Ευθύς και Πλάγιος λόγος(απλή αναγνώριση)</p> <ul style="list-style-type: none">• Λειτουργία: <i>Ευθύς λόγος</i> για τη διήγηση των γεγονότων και <i>πλάγιος</i> για τη μετάδοση λεγομένων των ηρώων <p>β. Περιγραφή</p> <p>1. Επίθετα</p> <ul style="list-style-type: none">• Μορφή: Παραθετικά επιθέτων, μετοχών<ul style="list-style-type: none">- Σχηματισμός: Βαθμοί επιθέτου, τρόποι σχηματισμού, καταλήξεις- Ανώμαλα παραθετικά, ελλειπτικά παραθετικά, επίθετα χωρίς παραθετικά- Τονισμός: οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα – ουσιαστικοποιημένα επίθετα- Ορθογραφία• Λειτουργία:<ul style="list-style-type: none">- Απόδοση χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων στα ουσιαστικά (σαφήνεια, ακρίβεια κ.ά.)	
--	--	--	--

	<p>γ. της Επιχειρηματολογίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ένδειξη της υποκειμενικής στάσης/πρόθεσης του συντάκτη - Η σύγκριση και γενικά οι βαθμοί των επιθέτων ως τρόπος και μέσο ακριβούς και παραστατικής περιγραφής <p>2. Επιρρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: παραθετικά επιρρημάτων • Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - Η σύγκριση και γενικά οι βαθμοί των επιρρημάτων ως τρόπος και μέσο περιγραφής - Τα τοπικά επιρρήματα δίνουν τον απαραίτητο προσανατολισμό στον χώρο, ενώ άλλα είδη δίνουν προσωρινές ιδιότητες στα ουσιαστικά. <p>3. Αντωνυμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή: προσωπικές (διάκριση των αδύνατων τύπων από τα άρθρα), δεικτικές, κτητικές, ερωτηματικές, οριστικές, αόριστες, αυτοπαθείς, αναφορικές <ul style="list-style-type: none"> - Κλίση - Συντακτικός ρόλος: υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο, επεξήγηση • Λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - Συμβάλλουν στη συνοχή του κειμένου, αντικαθιστώντας μια λέξη ή φράση που προηγήθηκε, με σκοπό να δώσει έμφαση ή να δημιουργήσει αντίθεση κ.ά. - η επιλογή α', β' ή γ' προσώπου ενικού ή πληθυντικού αριθμού στις προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες παραπέμπει σε συγκεκριμένες διαπροσωπικές σχέσεις (φανερώνει διαφορετικούς βαθμούς οικειότητας και ισχύος), π.χ. η χρήση του γ' προσώπου μπορεί να είναι ένας γλωσσικός τρόπος διατήρησης της κοινωνικής απόστασης, ενώ η χρήση του α' πληθυντικού μπορεί να είναι ένας γλωσσικός τρόπος συμβολικής παραπομπής σε οικειότητα ή αλληλεγγύη. <p>γ. Επιχειρηματολογία</p> <p>1. Ονοματικοί Προσδιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα ουσιαστικά προσδιορίζουν ουσιαστικά <ul style="list-style-type: none"> - Ομοιόπρωτοι (παράθεση - επεξήγηση): ουσιαστικά χαρακτηρίζουν άλλα ουσιαστικά, αποδίδοντάς τους ένα κύριο και γνωστό χαρακτηριστικό είτε επεξηγούν το νόημά τους που είναι γενικό και αόριστο είτε δηλώνουν το μέτρο ή την τοπική ή χρονική έκταση του ουσιαστικού που προσδιορίζουν. 	
--	---------------------------------------	--	--

	<p>δ. των Οδηγιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ετερόπτωτοι (σε πτώση γενική ή αιτιατική) και δηλώνουν τον κτήτορα, την ιδιότητα κ.ά. • Τα επίθετα προσδιορίζουν ουσιαστικά Ομοιόπτωτοι - Επιθετικοί προσδιορισμοί(επίθετα, αντωνυμίες, αριθμητικά, μετοχές, επιρρήματα με άρθρο κ.ά.) για απόδοση μόνιμων ιδιοτήτων - Κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (επίθετα, μετοχές)για απόδοση παροδικών ιδιοτήτων <p>2. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μορφή: μονολεκτικοί -περιφραστικοί - Λειτουργία: προσδιορίζουν κυρίως τα ρήματα, αλλά και τα επίθετα και τα ουσιαστικά που δηλώνουν ενέργεια. - Σημασίες (τόπος, χρόνος, τρόπος κ.ά.) και τρόποι έκφρασής τους (επιρρήματα, εμπρόθετοι προσδιορισμοί, πτωτικοί προσδιορισμοί, δευτερεύουσες προτάσεις, μετοχές, κ.ά.) - Γενικότερη λειτουργία προσδιορισμών: σαφήνεια, ακρίβεια, ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα <p>3. Η Μετοχή Ενεργητικής – Παθητικής φωνής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – Λειτουργία <p>δ. Οδηγίες</p> <p>1. Ρήματα Εγκλίσεις: οριστική, υποτακτική, προστακτική (σημασία, σχηματισμός) Συζυγίες: πρώτη - δεύτερη (κλίση, ορθογραφία)</p> <p>2. Αριθμητικά: Μορφή - Λειτουργία</p> <p>A.II.4.2. Έννοιες: <i>ρήμα, ενεργητική – παθητική σύνταξη, ποιητικό αίτιο, ευθύς – πλάγιος λόγος, επίθετα, επιρρήματα, βαθμοί επιθέτου ή παραθετικά, θετικός, συγκριτικός, απόλυτος /σχετικός υπερθετικός, μονολεκτικά, περιφραστικά, αντωνυμίες, επιθετικοί - κατηγορηματικοί - επιρρηματικοί προσδιορισμοί, ουσιαστικοποιημένη μετοχή κ.ά.</i></p>	
	<p>A.III. Αξιολογούν τοπροφορικό/γραπτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: η συνάφεια Αφήγησης/Περιγραφής/ Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών - κειμενικού είδους - σκοπού/πρόθεσης του ομιλητή/συντάκτη, επάρκεια περιεχομένου, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού –</p>	

	της ενσωματωμένης σ' αυτό Αφήγησης/Περιγραφή ς/Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών, με συγκεκριμένα, προσωπικά ή δοσμένα κριτήρια.	ύφους – επικοινωνιακής περίστασης – γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών, άρθρωση, στοιχεία προφορικότητας	
Β. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ			
Β.α. Παράγουν προφορικά/ γραπτά Αφηγηματικά κείμενα, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη, στα οποία ενσωματώνουν και Περιγραφή/ Επιχειρηματολογία/ Οδηγίες.	Β.Ι. Παράγουν προφορικό/γραπτό κείμενο Αφήγησης, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.	Β.Ι.α. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή σε ενδοσχολικά/εξωσχολικά δρώμενα για σκοπούς ενημέρωσης, διαμαρτυρίας, πρόσκλησης κ.ά.) Β.Ι.β. Ανάγκες της καθημερινής ζωής	
	Β.Ι.1. Εγγράφουν στον κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση κειμενικό τύπο/ είδος προφορικού/ γραπτού λόγου.	Β.Ι.1.1. Κειμενικά είδη με συγκεκριμένες κειμενικές λειτουργίες που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη, ενδεικτικά: Άρθρο, Ομιλία, Δημοσιογραφική είδηση, Ρεπορτάζ, Βιογραφικό σημείωμα, Συνέντευξη για πρόσληψη, Αίτηση, Ενημερωτικό φυλλάδιο, Τουριστικός οδηγός, Ελεύθερη Συζήτηση – Διάλογος, Πείραμα Β.Ι.1.2.Βασικά χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων και κειμενικών ειδών, βλέπε Α.Ι.3.1. – Α.Ι.4.1.	

	B.1.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που θα αναπτύξουν περισσότερο, λιγότερο ή θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετηθεί ο σκοπός.	B.1.2.1. Σκοπός, βλέπε B.1.α. – β. B.1.2.2. Περιεχόμενο: βασικές - δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη. B.1.2.3. α. Προσυγγραφικό στάδιο: σχεδιασμός, γέννηση ιδεών, οργάνωση, βλέπε A.I.1.1. – A.II.4.1. β. Συγγραφικό στάδιο: καταγραφή - ανάπτυξη γ. Μετασυγγραφικό στάδιο, βλέπε A.III.1.	
	B.1.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.	B.1.3.1. Ύφος, βλέπε A.I.8.3. – 4.	
	B.1.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.1.4.1.Θεματικό Λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία	
	B.II. Οργανώνουν τον προφορικό/γραπτό τους λόγο σε επίπεδο κειμένου, παραγράφου, πρότασης, λέξης.		
	B.II.1. Ακολουθούν την κατάλληλη δομή σε επίπεδο κειμένου/ παραγράφου, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/είδος.	B.II.1.1.Οργανωτικά πρότυπα Αφήγησης/Περιγραφής/Επιχειρηματολογίας/ Οδηγιών – Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία, βλέπε A.II.1.1. – 5. B.II.1.2. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου	

	<p>B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να δημιουργήσουν μια σαφή, παραστατική Αφήγηση, με ενσωματωμένα Περιγραφή/Επιχειρηματολογία/Οδηγίες.</p>	<p>B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα - Γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία – Αφήγησης/ Περιγραφής/Επιχειρηματολογίας/Οδηγίων, βλέπε Α.II.2.1. – 4. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές Αφήγησης/Περιγραφής/Επιχειρηματολογίας/Οδηγίων, βλέπε Α.II.4.1.</p>	
	<p>B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το προφορικό/γραπτό κείμενο που παρήγαγαν, με συγκεκριμένα, προσωπικά ή δοσμένα κριτήρια.</p>	<p>B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης κειμένου, βλέπε Α.III.1 B.III.2. Ο ρόλος της Περιγραφής/Επιχειρηματολογίας/Οδηγίων σε αφηγηματικό κείμενο.</p>	<p>Τεχνική της συλλογικής επαναδιατύπωσης και κατάληξη σε βελτιωμένο κείμενο με βάση τους άξονες αξιολόγησης Α.III.1.</p>
<p>B.β. Διακρίνουν σε προφορικό/γραπτό κείμενο τις βασικές πληροφορίες και τις αποδίδουν σε συνεχή λόγο (περίληψη)</p>		<p>B.IV.1. Περίληψη Διπλή διαδικασία: α. ανάγνωση - κατανόηση β. πύκνωση - σύνθεση - αναδιάταξη πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βήματα της περίληψης: Ανάγνωση κειμένου, εντοπισμός και υπογράμμιση κύριων σημείων, σχεδιασμός • Τρόποι περίληψης: - Συνοπτική: Βασικά στοιχεία οι θεματικές προτάσεις των παραγράφων και οι σημαντικές λεπτομέρειες - Εκτενής: Βασικά στοιχεία τα θεματικά κέντρα των παραγράφων - πλαγιότιτλοι ή των ευρύτερων νοηματικών ενοτήτων του κειμένου • Δομή - Οργάνωση Περίληψης 	

		<ul style="list-style-type: none"> - <i>Γραμμικότητα</i>: η περίληψη παρακολουθεί και αναπαράγει το σχέδιο οργάνωσης του αρχικού κειμένου, ακολουθώντας τη σειρά διάταξης των θεματικών στοιχείων που επιλέγει να παρουσιάσει. - <i>Συνοχή</i>: Επιτυγχάνεται με: <ul style="list-style-type: none"> α. τη δήλωση των γλωσσικών πράξεων του συγγραφέα του αρχικού κειμένου, ενδεικτικά: <i>ο συγγραφέας αναφέρει, υποστηρίζει, εξετάζει, προτείνει, εξηγεί, εκτιμά, περιγράφει, απαριθμεί, υπογραμμίζει, συμπεραίνει, προσπερνά βιαστικά</i> β. τη χρήση <i>διαρθρωτικών λέξεων</i> • Ύφος: Τυπικό/επίσημο ύφος • Γλωσσικά χαρακτηριστικά: Ακρίβεια των λεξικών επιλογών, εναλλαγή απλών και σύνθετων συντακτικών δομών, φροντίδα για τη στίξη, την παραγραφοποίηση κ.ά. 	
--	--	---	--

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:</i>	<i>Διδακτέα: Γνώσεις, Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες</i>	<i>Δεν αντιστοιχούν σε κάθε δείκτη-αναφέρονται μόνο σε καινοτόμες προτάσεις.</i>
Α. Κατανοούν προφορικά/γραπτά κείμενα Επιχειρηματολογίας, σε ποικίλα κειμενικά είδη, στα οποία (συν)υπάρχουν Αφήγηση/ Περιγραφή ως μέσα πειθούς/ Οδηγίες.	Α.Ι. Κατανοούν το περιεχόμενο προφορικού/γραφτού κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό του πλαίσιο.		

	<p>A.1.1. Ακροάζονται / Διαβάζουν σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.</p>	<p>A.1.1.1. Ενεργητική ακρόαση, ανάλογα με το κειμενικό είδος (π.χ. τήρηση σημειώσεων)</p> <p>A.1.1.2. Άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων και τονισμός</p> <p>A.1.1.3. Παραγωγωσικά και εξωγωγωσικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, <i>βλέπε A.1.7.5.</i></p> <p>A.1.1.4. Στοιχεία προφορικότητας: επανεκκίνηση με επαναδιατύπωση, διακοπές, επικαλύψεις, χασμωδίες, στερεότυπες εκφράσεις κ.ά.</p> <p>A.1.1.5. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια</p> <p>A.1.1.6. Λειτουργία των σημείων στίξης</p> <p>A.1.1.7. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <p>A.1.1.8. «Ανάγνωση» πολυτροπικού/ασυνεχούς κειμένου (χάρτες, εικόνες, γελοιογραφίες κ.ά.)</p> <p>A.1.1.9. Πιθανός σκοπός ακρόασης/ανάγνωσης: ενημέρωση, ψυχαγωγία κ.ά.</p>	
	<p>A.1.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>A.1.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει, ενδεικτικά: Ελληνική Γλώσσα και Γλώσσες του κόσμου, Ελλάδα – Κύπρος – Αλύτρωτος Ελληνισμός, Ρατσισμός, Ειρήνη – Πόλεμος, Οικουμενικές Αξίες – Εθελοντισμός – Ενεργός πολίτης, Ενωμένη Ευρώπη – Ευρωπαίος πολίτης, Τέχνη - Θέατρο, Επικαιρότητα</p> <p>A.1.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου • Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε A.1.7.1. - 5.</i> <p>A.1.2.3. Εξωκειμενικά στοιχεία, <i>βλέπε A.1.5.2. - 3.</i></p>	
	<p>A.1.3. (Ανα)γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων σε:</p> <p>α. κείμενα Επιχειρηματολογίας, στα οποία υποστηρίζονται ή</p>	<p>A.1.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που συνδέεται με τη λογική επεξεργασία της πραγματικότητας (πειθώ). Επιστρατεύεται για να προωθηθεί η αποδοχή 	

	<p>ανασκευάζονται συγκεκριμένες θέσεις/ απόψεις για διάφορα θέματα.</p> <p>β. κείμενα Επιχειρηματολογίας, στα οποία ενσωματώνονται περιγραφές/αφηγήσεις ως μέσα πειθούς.</p> <p>γ. κείμενα στα οποία δίνονται οδηγίες/ πληροφορίες για ποικίλα θέματα της καθημερινής ζωής.</p>	<p>μιας θέσης ως αληθούς/ψευδούς ή η αξιολόγηση μιας πεποίθησης ως επιθυμητής/ ανεπιθύμητης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τρόποι και μέσα πειθούς, βλέπε Α.1.6.5. <p>β. Περιγραφή/Αφήγηση στην Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο ρόλος της περιγραφής/αφήγησης σε επιχειρηματολογικά κείμενα: λειτουργεί ως μέσο πειθούς (επίκληση στο συναίσθημα) <p>γ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδος λόγου που καλύπτει ανάγκες της καθημερινής ζωής (χρηστικά - πληροφοριακά κείμενα, π.χ. Ανακοίνωση, Πρόσκληση, Πρόγραμμα). <p>A.1.3.2. Έννοιες: επιχειρηματολογία, τρόποι και μέσα πειθούς κ.ά.</p>	
	<p>A.1.4. (Ανα)γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά προφορικών/γραπτών κειμενικών ειδών και κατανοούν τη λειτουργία τους στην επικοινωνία.</p>	<p>A.1.4.1. Βασικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κειμενικών ειδών, ενδεικτικά:</p> <p>1. Άρθρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άρθρα γενικού ενδιαφέροντος – πολιτικά, κοινωνικά, καλλιτεχνικά κ.ά., σε εφημερίδες/περιοδικά, έντυπα ή ηλεκτρονικά • Βασικά χαρακτηριστικά: επίκαιρος χαρακτήρας, δεν έχει προσωπικό - οικείο τόνο, περιορισμένης έκτασης, διαφοροποιείται από τη λογοτεχνία <p>2. Ομιλία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προτάσεις/ανακοινώσεις σχετικά με συγκεκριμένο ζήτημα – όλα τα είδη ακροατηρίων • Βασικά χαρακτηριστικά: φυσικότητα - αμεσότητα, στοιχεία προφορικότητας <p>3. Επιστολή (φιλική/ επίσημη)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Είδη επίσημης επιστολής: κοινωνικού/επαγγελματικού περιεχομένου, σε συγκεκριμένη Αρχή, Ανοικτή επιστολή • Βασικά χαρακτηριστικά: δημόσιος χαρακτήρας με συγκεκριμένο ή μη αποδέκτη, αμεσότητα - φυσικότητα <p>4. Κειμενικά είδη Οδηγιών (π.χ. Ανακοίνωση, Πρόσκληση, Πρόγραμμα, Διαφήμιση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά χαρακτηριστικά: πληροφοριακός, ουδέτερος - τυπικός χαρακτήρας, περιορισμένη έκταση, σαφήνεια – ακρίβεια 	

		<p>5. Δομημένη συζήτηση – «Αγώνες Λόγου»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά χαρακτηριστικά: επίσημος - τυπικός χαρακτήρας, αμφιλεγόμενο θέμα - διαμετρικά αντίθετες απόψεις, επιχειρήματα και αντεπιχειρήματα, ενεργητική ακρόαση (καλός ακροατής - καλός (συν)ομιλητής), καθορισμός - τήρηση κανόνων, ισοτιμία συμμετεχόντων, ειλικρίνεια, σεβασμός στον συνομιλητή και την αντίθετη άποψη, ηρεμία, αυτοκυριαρχία, εστίαση στο θέμα 	
	<p>A.1.5. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο και επισημαίνουν πληροφορίες που έχουν σχέση με την ιστορικότητα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά, βλέπε A.1.4.1.</p> <p>A.1.5.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παράγοντες επικοινωνίας: πομπός - δέκτης, μήνυμα, μέσο, επικοινωνιακή περίσταση, συνθήκες επικοινωνίας, πολιτισμικές σχέσεις • Σχέση συνομιλητών/πομπού - δέκτη: <ul style="list-style-type: none"> - Άξονας ισοτιμίας - αλληλεγγύης: καθημερινή, άτυπη συνομιλία μεταξύ οικείων ή φίλων (αυθόρμητος λόγος) - Άξονας εξουσίας - ανοικιότητα συνομιλητών εξαιτίας κοινωνικής απόστασης: σοβαρή, τυπική συνομιλία (προσχεδιασμένος - τυπικός λόγος) • Διάδραση πομπού - δέκτη <p>A.1.5.3. Ιστορικότητα του κειμένου: πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο και τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται το κείμενο.</p>	
	<p>A.1.6. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης κειμένου και συνειδητοποιούν την αξία της</p>	<p>A.1.6.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών - δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Πολλαπλές ακροάσεις/αναγνώσεις (σιωπηρή/ μεγαλόφωνη ανάγνωση, επιλεκτική/ δεύτερη ακρόαση/ανάγνωση κ.ά.) • Ερωτήσεις ανοικτού/κλειστού τύπου • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα - δημιουργία) 	

	<p>αντικειμενικής τεκμηρίωσης θέσης/ άποψης.</p>	<p>A.1.6.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών - δευτερευουσών πληροφοριών, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικοί τύποι που πιθανόν να (συν)υπάρχουν στο κείμενο. • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις /φράσεις - κλειδιά • Νοηματικές ενότητες, θεματικοί άξονες ενοτήτων, τίτλοι ενοτήτων • Παράγραφοι κάθε ενότητας, θεματικά κέντρα παραγράφων, δομικά στοιχεία παραγράφων, πλαγιότιτλοι <p>A.1.6.3. Στρατηγικές για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα • Ετυμολογία • Συνώνυμα – Αντώνυμα • Λίστες λέξεων (επιλογή της σωστής λέξης από ομάδα λέξεων) • Χρήση λεξικών <p>A.1.6.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/ αντιφατικότητα, τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεικτικότητα)</p> <p>A.1.6.5. Τρόποι και μέσα πειθούς, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίκληση στη λογική (επιχειρήματα, τεκμήρια κ.ά.) • Επίκληση στο συναίσθημα (αφήγηση/περιγραφή γεγονότων/ καταστάσεων κ.ά.) • Επίκληση στην αυθεντία (ρήσεις προσωπικοτήτων, αποφθέγματα κ.ά.) • Επίκληση στο ήθος του ομιλητή/συντάκτη (προβολή των αρετών του) • Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου (προβολή των αρνητικών στοιχείων της προσωπικότητας του αντιπάλου) <p>A.1.6.6. Ορισμός, δομή, ορθότητα, εγκυρότητα επιχειρήματος και άλλου αποδεικτικού υλικού</p> <p>A.1.6.7. Διασύνδεση - Διαφοροποίηση εννοιών: γεγονός, σχόλιο, άποψη, επιχείρημα</p> <p>A.1.6.8. Πληροφορίες χρήσιμες και επαναχρησιμοποιήσιμες (κείμενα Οδηγιών)</p> <p>A.1.6.9. Έννοιες: <i>επιχείρημα, ορθότητα, εγκυρότητα, εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα κ.ά.</i></p>	
	<p>A.1.7. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία, για να προσλάβουν το</p>	<p>A.1.7.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου, ενδεικτικά: εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, σχήματα, ποικίλα γραφήματα και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ιδεολογικό τους φορτίο, αλλά και</p>	

	<p>κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>αριθμοί, βέλη, σημεία (bullets), για ενίσχυση της λειτουργικότητας του κειμένου.</p> <p>A.1.7.2. Μουσική, ηχητικά εφέ κ.ά.</p> <p>A.1.7.3. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς</p> <p>A.1.7.4. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο</p> <p>A.1.7.5. Μη γλωσσικά στοιχεία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραγλωσσικά: επιτονισμός - διακύμανση της φωνής και χρωματισμός της - παύσεις, προφορά, ένταση, ρυθμός στον λόγο (χωρίς παύσεις, επαναλήψεις, χασμωδίες) • Εξωγλωσσικά: χειρονομίες, κινήσεις, στάση του σώματος, βηματισμός, έκφραση του προσώπου, βλέμμα, μορφασμοί <p>A.1.7.6. Έννοιες: πολυτροπικότητα, πρώτο πλάνο, φόντο, επιτονισμός κ.ά.</p>	
	<p>A.1.8. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου, με αναφορά στον σκοπό και το ύφος.</p>	<p>A.1.8.1. Σκοπός, ενδεικτικά: πληροφόρηση, διαμαρτυρία, πειθώ (να οδηγηθεί ο αναγνώστης σε ορισμένη ενέργεια, συμπεριφορά ή αντίληψη)</p> <p>A.1.8.2. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, ο τόπος και ο χρόνος, το μέσο δημοσίευσης, η άποψη που υποστηρίζεται/ εκφράζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, τα εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο</p> <p>A.1.8.3. Προθετικότητα (συν)ομιλητών, κοινωνική ταυτότητά τους με βάση το περιεχόμενο, τις γραμματικές και λεξιλογικές επιλογές τους</p> <p>A.1.8.4. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας</p> <p>A.1.8.5. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές επιλογές</p> <p>A.1.8.6. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους, σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου <p>A.1.8.7. Έννοιες: ύφος, τυπικό, ουδέτερο, προθετικότητα κ.ά.</p>	
	<p>A.1.9. Αναπτύσσουν προσωπική/κριτική τοποθέτηση επί των</p>	<p>A.1.9.1. Θέσεις – αντιθέσεις που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο ή σε συνεξεταζόμενα (πολυφωνικά) κείμενα</p> <p>A.1.9.2. Θέσεις – αντιθέσεις κειμένου – ακροατή/αναγνώστη – προσωπική</p>	<p>Ελεύθερη διερεύνηση, ενδεικτικά:</p>

	<p>απόψεων (θέσεων και αντιθέσεων) που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο και καλλιεργούν κριτική/δημιουργική σκέψη.</p>	<p>ερμηνεία ακροατή/αναγνώστη A.I.9.3. Οπτική γωνία – προθετικότητα ομιλητή/συντάκτη</p>	<p>διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ</p>
	<p>A.II. Κατανοούν τη μορφή προφορικού/ γραπτού κειμένου μέσα από την οργάνωση του λόγου σε επίπεδο κειμένου, παραγράφου, πρότασης, λέξης.</p>		
	<p>A.II.1. (Ανα)γνωρίζουν και κατανοούν τη δομή του κειμένου, ανάλογα με το κειμενικό είδος</p> <p>α. στην Επιχειρηματολογία</p> <p>β. στην Αφήγηση</p>	<p>A.II.1.1. Εξωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με το κειμενικό είδος, ενδεικτικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κείμενο: Πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος • Παράγραφος: Θεματική περίοδος, λεπτομέρειες, κατακλείδα <p>A.II.1.2. Οργανωτικά πρότυπα - εξωτερικά δομικά στοιχεία κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή (θέση/άποψη για κάποιο θέμα) • Δεδομένα (χρήση επιχειρημάτων και τεκμηρίων για τη στήριξη της θέσης) • Ανασκευή (αντικρούονται οι αντίθετες θέσεις – αντεπιχειρήματα) • Κατάληξη (τελική θέση – συμπέρασμα – προϋποθέσεις – συνθήκες για να ισχύσει η θέση αυτή. Αναδιατύπωση/επανάληψη άποψης) <p>β. Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόλογος: Προσανατολισμός (το γεγονός, ο χώρος και ο χρόνος, οι ήρωες, περιγραφή αρχικής κατάστασης και ο σκοπός/λόγος της αφήγησης) • Κύριο θέμα: περιπέτεια – δράση (α. η έναρξη της αφήγησης: 	

	<p>γ. στην Περιγραφή</p> <p>δ. στις Οδηγίες</p>	<p>γεγονός - αφορμή έναρξης β. η εξέλιξη: σειρά εξέλιξης των γεγονότων και η σχέση μεταξύ τους, εξωτερική και εσωτερική αντίδραση των ηρώων, το αποτέλεσμα γ. η κατάληξη της ιστορίας)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επίλογος: το επιμύθιο (κριτική τοποθέτηση αφηγητή για το νόημα της ιστορίας) <p>γ. Περιγραφή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χωρική ακολουθία: περιγραφή στον πραγματικό χώρο, ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό, από μέσα προς τα έξω, από πάνω προς τα κάτω ή το αντίστροφο, με βάση ένα σταθερό σημείο περιγραφής ή από ένα σημείο προς ένα τέρμα. • Λογική ακολουθία: περιγραφή στον συμβολικό χώρο, ακολουθεί πορεία από τα πρωτεύοντα στα δευτερεύοντα ή το αντίστροφο και από τα απλά στα σύνθετα ή το αντίστροφο. • Χρονική ακολουθία: περιγραφή του ίδιου αντικειμένου σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Εστίαση στα χαρακτηριστικά κάθε «σημείου» και απόδοση των απαραίτητων πληροφοριών (π.χ. διαστάσεις, χρώματα, τι απεικονίζει, τι συμβολίζει) <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευέλικτη παρουσίαση οδηγιών σε μη συνεχή λόγο, π.χ. χωρίς εισαγωγική ή καταληκτική αναφορά • Απόδοση οδηγιών σε λίστα κ.ά. <p>A.II.1.3. Οργανωτικά πρότυπα – εξωτερικά δομικά στοιχεία κειμενικών ειδών, ενδεικτικά:</p> <p>1. Επιστολή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χωροχρονικό πλαίσιο, προσφώνηση, πρόλογος (αφορμή - θέμα - σκοπός), κύριο μέρος, επίλογος, επιφώνηση, υπογραφή <p>2. Άρθρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόλογος: εκτίθεται το θέμα ή η προβληματική του. • Κύριο μέρος: παράθεση επαρκούς υποστηρικτικού υλικού για σκοπούς διασαφήνισης της κύριας ιδέας και τεκμηρίωσης/ανασκευής θέσης • Επίλογος: συμπυκνωμένη θεώρηση των θέσεων του κύριου θέματος <p>3. Ομιλία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσφώνηση: εισαγωγικός χαιρετισμός (εθιμοτυπική κατάταξη) • Πρόλογος/Εισαγωγή: παρουσίαση του θέματος • Κύριο μέρος: αφήγηση - βεβαίωση - τεκμηρίωση - ανασκευή • Επίλογος: περιεκτική ανακεφαλαίωση 	
--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Επιφώνηση: καταληκτικός χαιρετισμός <p>A.II.1.4. Εσωτερικά δομικά στοιχεία, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο, ενδεικτικά: Λογική, χωρική, χρονική σειρά, αλληλουχία, ενότητα, συνοχή και συνεκτικότητα. Η συνοχή επιτυγχάνεται κυρίως με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνδετικές λέξεις/φράσεις οι οποίες δηλώνουν: <ul style="list-style-type: none"> - ανάλογη σημασία: <i>επίσης, συνεπώς, φυσικά, βέβαια</i> κ.ά. - πιθανότητα: <i>μπορεί, ενδέχεται, είναι δυνατόν, πιστεύω, υποθέτω</i> κ.ά. - δεοντολογία: <i>πρέπει, χρειάζεται, επιτρέπεται, κρίνεται απαραίτητο</i> κ.ά. - αίτιο – αποτέλεσμα, όρο – προϋπόθεση, αντίθεση – εναντίωση, επεξήγηση, έμφαση κ.ά. • Αιτιολογικούς συνδέσμους (<i>επειδή, αφού, εξαιτίας, καθώς</i> κ.ά.), οι οποίοι φανερώνουν την αιτιολογική σχέση των γεγονότων • Χρονικά επιρρήματα (<i>αρχικά, ύστερα</i> κ.ά.), τα οποία δείχνουν τη χρονική σειρά-συνάφεια των γεγονότων • Εμπρόθετα σύνολα (π.χ. <i>κατά τη διάρκεια, μετά από</i> κ.ά.) <p>A.II.1.5. Έννοιες: <i>διαρθρωτικές – συνδετικές λέξεις, ρεαλιστική αφήγηση, συνοχή, συνεκτικότητα</i> κ.ά.</p>	
	<p>A.II.2. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά στοιχεία στην ανάδειξη του αντικειμένου</p> <p>α. της Επιχειρηματολογίας</p>	<p>A.II.2.1. Γλωσσικά στοιχεία των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά:</p> <p>α. Επιχειρηματολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση διανοητικών ρημάτων (<i>νομίζω, θεωρώ, πιστεύω</i> κ.ά.), για τη διατύπωση απόψεων • Παθητική σύνταξη για πύκνωση των πληροφοριών και προβολή τους ως πιο αντικειμενικών • Χρήση ρηματικών προσώπων α' ενικού και α' πληθυντικού για οικειότητα ανάμεσα στον ομιλητή/συντάκτη και τον δέκτη • Κυριολεκτική χρήση της Γλώσσας (αποφυγή πολυσημίας - ακριβής χρήση εννοιών – κλειδιών) • Υποταγμένος Λόγος (μακροπερίοδος λόγος – πυκνή υπόταξη, κυριαρχία οριστικής έγκλισης και σημαντική παρουσία δυνητικών 	

	<p>β. της Αφήγησης</p> <p>γ. της Περιγραφής</p> <p>δ. των Οδηγιών</p>	<p>εγκλίσεων)</p> <ul style="list-style-type: none"> Χρήση ονοματικών και όχι ρηματικών φράσεων (ονοματοποίηση) με σκοπό την πύκνωση των πληροφοριών και την παρουσίασή τους ως πιο αντικειμενικών <p>β. Αφήγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> Ευθύς λόγος σε α' ρηματικό πρόσωπο, σε χρόνο Ενεστώτα (τα διαλογικά μέρη και η απόδοση σκέψεων ή συναισθημάτων σε εσωτερικό μονόλογο) Πλάγιος λόγος και γ' ρηματικό πρόσωπο σε παρελθοντικό χρόνο (πιστή απόδοση σκέψεων, διαθέσεων ή συναισθημάτων) <p>γ. Περιγραφή</p> <ul style="list-style-type: none"> Υποκειμενική περιγραφή: χρήση της ενεργητικής σύνταξης, του α' ρηματικού προσώπου, μεταφορική/ ποιητική χρήση της γλώσσας, συχνή χρήση επιθέτων, έκφραση προσωπικών κρίσεων και συναισθημάτων (σκοπός η συγκίνηση, η πρόκληση συμπάθειας) Αντικειμενική περιγραφή: χρήση της παθητικής σύνταξης, του γ' ρηματικού προσώπου, κυριολεκτική χρήση της γλώσσας, απουσία σχολίων, διατύπωσης γνώμης ή έκφρασης συναισθημάτων (σε τυπικά νομικά και επιστημονικά κείμενα έχουμε συνήθως παρατακτική σύνταξη και κυρίαρχη θέση του ουσιαστικού, ενώ σπανίζουν τα επίθετα) <p>δ. Οδηγίες</p> <ul style="list-style-type: none"> παρατακτικός, μικροπερίοδος λόγος (λιτός, γοργός, κοφτός) επιγραμματικές - τυποποιημένες φράσεις χρήση αριθμητικών κυριολεκτική χρήση του λόγου <p>A.II.2.2. Εκφραστικά μέσα, ενδεικτικά: ρητορικά ερωτήματα, παραλληλισμός, παράφραση (σχήματα λόγου που έχουν σχέση με την αλλαγή στη συνήθη σειρά των όρων της πρότασης), σχήμα της αντίθεσης (για παραστατικότητα, έμφαση, ζωντάνια, αμεσότητα)</p> <p>A.II.2.3. Γλωσσικά χαρακτηριστικά του Προφορικού Λόγου</p> <ul style="list-style-type: none"> Μορφοσυντακτικά στοιχεία: <p>1. Απλές συντακτικές δομές</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συντακτικά ατελείς φράσεις ή ακολουθίες ανολοκλήρωτων φράσεων - Συχνή χρήση παρατακτικής και ασύνδετης συμπάρθεσης προτάσεων - Ελλειπτικός λόγος 	
--	--	---	--

		<p>2. Περιορισμένη χρήση επιθέτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά: <ul style="list-style-type: none"> - Επανεκκίνηση προτάσεων με επαναδιατύπωση για βελτίωση του λόγου - Συχνή χρήση γενικευτικών όρων (π.χ. <i>πράγμα, μέρος, κάτι, διάφορα</i>) και «πραγματολογικών μορίων» (π.χ. <i>λίγο, λιγάκι, ας πούμε, έτσι, που λένε, ξέρω 'γω..., εε..., αα...</i>) - Ρητορικές ερωτήσεις - Σταθερές εκφράσεις που επιτρέπουν στον ομιλητή να εισαγάγει την άποψή του, να συνεχίσει ή να αλλάξει το θέμα, να συνδέσει τις προτάσεις. Αυτές ποικίλλουν ανάλογα με την περίπτωση, το ύφος και την οικειότητα με τον συνομιλητή. - «Γλώσσα διαπραγμάτευσης» στα πλαίσια της διάδρασης συνομιλητών, πομπού - δέκτη, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίπτωση (π.χ. «<i>Συγγνώμη.</i>», «<i>Μπορείτε να το επαναλάβετε;</i>», «<i>Δεν το κατάλαβα αυτό.</i>») <p>A.II.2.4. Έννοιες: <i>ρητορικές ερωτήσεις, παραλληλισμός, παράφραση, «γλώσσα διαπραγμάτευσης» κ.ά.</i></p>	
	<p>A.II.3. Κατανοούν τη σημασία των λέξεων μέσα από τις σημασιολογικές τους σχέσεις και μέσα από τους μηχανισμούς δημιουργίας λέξεων, τόσο στην ελληνική όσο και σε ξένες γλώσσες, με τη χρήση λεκτικών συστατικών της Αρχαίας Ελληνικής.</p>	<p>A.II.3.1. Συνωνυμία – αντωνυμία, υπωνυμία - υπερωνυμία, ομωνυμία - παρωνυμία, μετωνυμία, ομοηχία, πολυσημία</p> <p>A.II.3.2. Λεκτικά συστατικά της Αρχαίας Ελληνικής στη δημιουργία λέξεων τόσο της ελληνικής όσο και ξένων γλωσσών (ρίζες, προθήματα, καταλήξεις), ενδεικτικά: -ανθρωπ- = -anthrop-, -δημο- = -dem-, -φιλο- = -phil- = -phil-, α-(αν-) = a-, an-, μικρο- = micro-, βιο- = bio- κ.ά.</p> <p>A.II.3.3. Έννοιες: <i>συνωνυμία - αντωνυμία, υπωνυμία - υπερωνυμία, παρωνυμία, μετωνυμία, ομοηχία, πολυσημία, ρίζα, πρόθημα κ.ά.</i></p>	
	<p>A.II.4. (Ανα)γνωρίζουν και αξιολογούν τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα</p>	<p>A.II.4.1. Μορφοσυντακτικά φαινόμενα που υποστηρίζουν τους κειμενικούς τύπους:</p>	

	<p>μορφοσυντακτικά φαινόμενα οικοδομούν νόηματα και διαμορφώνουν το ύφος</p> <p>α. της Επιχειρηματολογίας</p> <p>β. της Αφήγησης</p>	<p>α. Επιχειρηματολογία</p> <p>1. Είδη των προτάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περίοδος, πρόταση, φράση (ο ρόλος του ρήματος) <p>2. Κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις</p> <p>3. Σύνδεση προτάσεων: παρατακτική – υποτακτική σύνδεση, ασύνδετο σχήμα</p> <p>4. Σύνδεσμοι: είδη, σημασία, χρήση</p> <p>5. Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις: ειδικές, βουλητικές, ενδοιαστικές, πλάγιες ερωτηματικές, ονοματικές αναφορικές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τρόπος εισαγωγής – σύνδεσης με άλλη πρόταση • Συντακτικός ρόλος σε σχέση με την κύρια πρόταση <p>6. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις: αιτιολογικές, τελικές, υποθετικές, συμπερασματικές, εναντιωματικές, παραχωρητικές, επιρρηματικές αναφορικές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασία: δήλωση αιτίας, σκοπού κ.ά. • Τρόπος εισαγωγής – σύνδεσης με άλλη πρόταση • Ρήματα εκφοράς: χρόνος, έγκλιση • Ρήματα εξάρτησης • Λειτουργία: συμπληρώνουν το νόημα του ρήματος της κύριας πρότασης με πληροφορίες για την αιτία, το αποτέλεσμα κ.ά. <p>β. Αφήγηση</p> <p>1. Δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασία, τρόπος εισαγωγής – σύνδεσης με άλλη πρόταση, ρήματα εκφοράς (χρόνος, έγκλιση), ρήματα εξάρτησης, λειτουργία <p>2. Χρονικοί σύνδεσμοι</p> <p>3. Χρονικά επιρρήματα</p> <p>4. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου</p> <p>5. Ρήματα, επιρρηματικές και ονοματικές φράσεις, χρονικές μετοχές, επιρρηματικό κατηγορούμενο, προθετικές φράσεις, ως δείκτες του χρόνου</p> <p>6. Ευθύς και Πλάγιος Λόγος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγές κατά την μετατροπή από ευθύ σε πλάγιο λόγο στα ρηματικά πρόσωπα, στις εγκλίσεις, στους χρόνους των ρημάτων, στα πρόσωπα 	
--	--	--	--

	<p>γ. της Περιγραφής</p> <p>δ. των Οδηγιών</p>	<p>των αντωνυμιών, στα επιρρήματα (κυρίως τοπικά και χρονικά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία: Ευθύς λόγος για τη διήγηση γεγονότων και πλάγιος λόγος για τη μετάδοση λεγομένων άλλων προσώπων. Η επιλογή των ρημάτων εξάρτησης φανερώνει την υποκειμενική στάση/οπτική γωνία του ομιλητή/συντάκτη. <p>γ. Περιγραφή</p> <p>1. Δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις (ονοματικές και επιρρηματικές)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημασία, τρόπος εισαγωγής – σύνδεσης με άλλη πρόταση, ρήματα εκφοράς (χρόνος, έγκλιση), ρήματα εξάρτησης, όροι αναφοράς, λειτουργία <p>2. Αναφορικές αντωνυμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – σημασία – κλίση • Λειτουργία: Η επιλογή συγκεκριμένης αντωνυμίας ταιριάζει σε κείμενα με διαφορετικό ύφος. Η αντωνυμία <i>ο οποίος, η οποία, το οποίο</i> σε ύφος τυπικό ή ουδέτερο, ενώ η αντωνυμία <i>που</i> σε οικείο ύφος. <p>3. Αναφορικά επιρρήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – σημασία – λειτουργία <p>δ. Οδηγίες</p> <p>1. Εγκλίσεις των ρημάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μορφή – σημασία – κλίση - λειτουργία 	
	<p>A.III. Αξιολογούν το προφορικό/γραφτό κείμενο και την αποτελεσματικότητα της ενσωματωμένης σ' αυτό Επιχειρηματολογίας, Περιγραφής/Αφήγησης/ Οδηγιών, με συγκεκριμένα, προσωπικά ή δοσμένα κριτήρια.</p>	<p>A.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης: η συνάφεια Επιχειρηματολογίας - κειμενικού είδους - σκοπού/πρόθεσης του ομιλητή/συντάκτη, επάρκεια περιεχομένου, ορθότητα – εγκυρότητα - αποδεκτικότητα του υλικού της τεκμηρίωσης, δομή-οργάνωση κειμένου, πληρότητα/ καταλληλότητα λεξιλογίου, συνάφεια σκοπού - ύφους - επικοινωνιακής περιστάσης - γλωσσικών/μη γλωσσικών επιλογών, άρθρωση, στοιχεία προφορικότητας</p>	

B. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

<p>B.α. Παράγουν προφορικά/γραπτά κείμενα Επιχειρηματολογίας, σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη, στα οποία ενσωματώνουν και Περιγραφή/Αφήγηση/Οδηγίες.</p>	<p>B.1. Παράγουν προφορικό/ γραπτό κείμενο Επιχειρηματολογίας, τοποθετώντας το σε επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>B.1.α. Ανάγκη για επικοινωνία και δράση εντός ευρύτερων μαθησιακών εμπειριών (συμμετοχή σε ενδοσχολικά/εξωσχολικά δρώμενα για ενημέρωση, διαμαρτυρία, πρόσκληση κ.ά.)</p> <p>B.1.β. Ανάγκες της καθημερινής ζωής</p>		
	<p>B.1.1. Εγγράφουν στο κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση κειμενικό είδος προφορικού/γραπτού λόγου.</p>	<p>B.1.1.1. Κειμενικά είδη, με συγκεκριμένες λειτουργίες, που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή ανάγκη, ενδεικτικά: Άρθρο, Επιστολή (φιλική/ επίσημη), Ομιλία, Δομημένη Συζήτηση (debate), Πρόσκληση, Πρόγραμμα, Ανακοίνωση, Διαφήμιση</p> <p>B.1.1.2. Βασικά χαρακτηριστικά κειμενικών ειδών, βλέπε A.I.4.1.</p>		
	<p>B.1.2. Επιλέγουν τις πληροφορίες που θα αναπτύξουν περισσότερο, λιγότερο ή θα παραλείψουν, ώστε να εξυπηρετηθεί ο σκοπός.</p>	<p>B.1.2.1. Σκοπός, βλέπε B.1.α. – β.</p> <p>B.1.2.2. Περιεχόμενο: βασικές - δευτερεύουσες πληροφορίες /ιδέες σχετικές με την ιδιαίτερη πτυχή του θέματος, όπως καθορίστηκε από την επικοινωνιακή ανάγκη.</p> <p>B.1.2.3. α. Προσυγγραφικό στάδιο: σχεδιασμός, γέννηση ιδεών, οργάνωση, βλέπε A.I.1.1. – A.II.4.1.</p> <p>β. Συγγραφικό στάδιο: καταγραφή - ανάπτυξη</p> <p>γ. Μετασυγγραφικό στάδιο: Βλέπε A.III.1.</p>		
	<p>B.1.3. Διαμορφώνουν το κατάλληλο ύφος.</p>	<p>B.1.3.1. Ύφος, βλέπε A.I.8.4. – 5.</p>		

	B.I.4. Χρησιμοποιούν το κατάλληλο θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία.	B.I.4.1. Θεματικό λεξιλόγιο ή και εξειδικευμένη ορολογία	
	B.II. Οργανώνουν τον προφορικό/γραπτό τους λόγο σε επίπεδο κειμένου, παραγράφου, πρότασης, λέξης.		
	B.II.1. Ακολουθούν την κατάλληλη δομή σε επίπεδο κειμένου/ παραγράφου, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο/είδος.	B.II.1.1. Οργανωτικά πρότυπα - εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία κειμενικών τύπων και κειμενικών ειδών, βλέπε A.II.1.1. - 5.	
	B.II.2. Αξιοποιούν τα κατάλληλα εκφραστικά μέσα και άλλα γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία, ώστε να αναπτύξουν Επιχειρηματολογία, με αξιοποίηση Περιγραφής /Αφήγησης/ Οδηγιών.	B.II.2.1. Εκφραστικά μέσα – γλωσσικά/μη γλωσσικά στοιχεία των κειμενικών τύπων, ενδεικτικά, βλέπε A.II.2.1.- 3. και A.I.7.1. – 5. B.II.2.2. Γραμματικοσυντακτικές επιλογές, ανάλογα με τον κειμενικό τύπο, βλέπε A.II.4.1.	
	B.III. Κρίνουν, αξιολογούν και βελτιώνουν το κείμενο που παρήγαγαν, με συγκεκριμένα,	B.III.1. Κριτήρια αξιολόγησης του κειμένου, βλέπε A.III.1.	Τεχνική της συλλογικής επαναδιατύπωσης και κατάληξη σε

	προσωπικά ή δοσμένα κριτήρια.		βελτιωμένο κείμενο με βάση τους άξονες αξιολόγησης Α.ΙΙΙ.1.
<p>Β.β. Διακρίνουν σε προφορικό/γραπτό κείμενο τις βασικές πληροφορίες και τις αποδίδουν σε συνεχή λόγο (περίληψη)</p>		<p>Β.ΙV.1. Περίληψη Διπλή διαδικασία: α. ανάγνωση - κατανόηση β. πύκνωση - σύνθεση - αναδιάταξη πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βήματα της περίληψης: Ανάγνωση κειμένου, εντοπισμός και υπογράμμιση κύριων σημείων, σχεδιασμός • Τρόποι περίληψης: <ul style="list-style-type: none"> - Συνοπτική: Βασικά στοιχεία οι θεματικές προτάσεις των παραγράφων και οι σημαντικές λεπτομέρειες - Εκτενής: Βασικά στοιχεία τα θεματικά κέντρα των παραγράφων - πλαγιότιτλοι ή των ευρύτερων νοηματικών ενοτήτων του κειμένου • Δομή - Οργάνωση Περίληψης <ul style="list-style-type: none"> - <i>Γραμμικότητα:</i> η περίληψη παρακολουθεί και αναπαράγει το σχέδιο οργάνωσης του αρχικού κειμένου, ακολουθώντας τη σειρά διάταξης των θεματικών στοιχείων που επιλέγει να παρουσιάσει. - <i>Συνοχή:</i> Επιτυγχάνεται με: <ul style="list-style-type: none"> α. τη δήλωση των γλωσσικών πράξεων του συγγραφέα του αρχικού κειμένου, ενδεικτικά: <i>ο συγγραφέας αναφέρει, υποστηρίζει, εξετάζει, προτείνει, εξηγεί, εκτιμά, περιγράφει, απαριθμεί, υπογραμμίζει, συμπεραίνει, προσπερνά βιαστικά</i> β. τη χρήση <i>διαρθρωτικών λέξεων</i> • Ύφος: Τυπικό/επίσημο ύφος • Γλωσσικά χαρακτηριστικά: Ακρίβεια των λεξικών επιλογών, εναλλαγή απλών και σύνθετων συντακτικών δομών, φροντίδα για τη στίξη, την παραγραφοποίηση κ.ά. 	